

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Salyanda dəhşət - atası ilə mübahisə edən 25 yaşlı gənc özünü öldürdü
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 aprel 2018-ci il Cümə axşamı № 90 (6979) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan prezidenti Türkiyədə mühüm bəyanatlar verdi

İlham Əliyev:
"Tarix göstərir ki, biz bir olmuşuq və həmişə də bir yerdə olacağıq"

yazısı səh.3-də

64-cü əfv, 12-ci amnistiya gözlənilir

yazısı səh.4-də

İrəvanın mərkəzi küçələrinə zirehli texnika çıxarıldı

yazısı səh.9-də

"İslahatların dərinləşməsi əsas istiqamət olacaq" - Yeni təhsil naziri

yazısı səh.2-də

"Azərbaycanlılar böyük xəyalpərəstlərdir" - doktor Azər Ağalarov

yazısı səh.10-də

Hüseyn Abdullayevin barəsində çıxarılmış şərti cəza hökmü həbslə əvəzlənib

yazısı səh.11-də

İqtisadiyyatımızda daha bir yenilik - ərəb pulları Azərbaycana gəlir...

yazısı səh.12-də

Bitməyən "şəhərli-kəndli" qovğası - səbəb nədir...

yazısı səh.7-də

Beynəlxalq Bankda batan milyardlar - çıxış yolu nədir...

yazısı səh.13-də

Təhlükəli GMO məhsulları bazarlara ayaq açıb

yazısı səh.14-də

Dağa ölməyə gedənlər - ilginç alpinist hekayətləri

yazısı səh.15-də

Azərbaycan və Türkiyənin müştərək Qarabağ hədəfi

İKİ LİDERİN ANKARADAN İRƏVANA

SON MESAJI - TARİXİ ŞANS QAÇIRILSA..

Ermenistanı çökdürən tək səbəb; geri dönüş mümkündür, əgər...; işğalçı ölkədəki inqilab erməni xalqının böyük aldanışına da gətirə bilər; **politoloq:** "Ermenistan vəhşi siyasətindən əl çəkməlidir..."

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

İşdən çıxarılan komitə sədrlərinin və sabiq nazirin başı dərddə

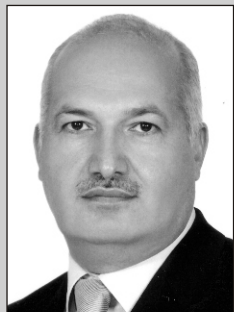
Dövlət vəsaitini mənimsəmə ittihamları Nazim İbrahimov, Firudin Nəbiyev və Heydər Əsədovu həbsə apara bilər; tanınmış hüquqşünaslar: "Ramiz Mehdiyevin dedikləri istintaqa başlamaq üçün əsasdır"

yazısı səh.4-də

Baxtiyar Sadiqov:
"Görünür ki, cənab prezident hər bir addım barədə xalqın məlumatlı olmasının zəruriliyi qərarına gəlib"

yazısı səh.5-də

Sərdar Calaloğlu:
"Mütləq növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilməlidir"

yazısı səh.6-də

Qubad İbadoğlu:
"Dövlətin problemlə kreditlər məsələsini qapatmaq üçün yetərincə maliyyə imkanları var"

yazısı səh.7-də

26 aprel 2018

“İslahatların dərinləşməsi əsas istiqamət olacaq” - Təhsil naziri Ceyhan Bayramov

“Təhsil haqqında” qanuna dəyişiklik edilməsi ilə bağlı təkliflər hazırlanıb “2009-cu ildə “Təhsil haqqında” qanunun qəbulundan sonrakı dövrdə sənədə bir sıra yeniliklərin edilməsi, bəzi dəyişikliklərin aparılması və Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyasından irəli gələn vəzifələrin icra edilməsinə ehtiyac var idi”.

APA-nın xəbərinə görə, bunu təhsil naziri Ceyhan Bayramov deyib.

Nazir qeyd edib ki, bu səbəbdən “Təhsil haqqında” qanuna dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı təkliflər paketi hazırlanıb: “Güman edirəm ki, yaxın zamanlarda “Təhsil haqqında” qanuna dəyişikliklər edilməsi ilə bağlı təkliflər paketi baxılması üçün Milli Məclisə təqdim ediləcək. Qanuna dəyişiklik edildəndən sonra təhsilin əlçatanlığı təmin ediləcək, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə Azərbaycan təhsil sistemində tətbiq olunacaq”.

“Azərbaycan təhsilində bir çox istiqamətlər üzrə müsbət dinamika müşahidə olunur. İslahatların dərinləşməsi və müsbət dinamikanın qorunub saxlanması əsas istiqamətlərdən biri olacaq”, - deyərək Ceyhan Bayramov bildirib.

Nazirin sözlərinə görə, Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyasına uyğun olaraq bir sıra istiqamətlər üzrə yeni qanunvericilik aktları qəbul olunmaqdadır.

C. Bayramov Milli Məclisdə “Peşə təhsili haqqında” qanunun üçüncü oxunuşda qəbul edildiyini xatırladaraq qeyd edib ki, “Peşə təhsili haqqında” qanunun qəbulu ilə təhsil pillələri arasında keçid təmin olunacaq: “Habelə peşə təhsilinin müddətindən, proqramların məzmunundan asılı olaraq ilk peşə, texniki peşə və yüksək texniki peşə təhsili olacaq. Eyni zamanda qanuna əsasən, yüksək texniki peşə təhsilinin subakalavr pilləsi ilə uyğunlaşdırılması da nəzərdə tutulur”.

Təhsil naziri Ceyhan Bayramov İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilin (Ombudsman) 2017-ci il üzrə illik məruzəsində uşaq bağçalarının yenidən Təhsil Nazirliyinin tabeliyinə qaytarılması təklifinə də münasibət bildirib.

Ötən il Azərbaycanda “Məktəbəqədər təhsil haqqında” qanunun qəbul edildiyini xatırladaraq nazir qeyd edib ki, ölkədə məktəbəqədər təhsilin tətbiqi ilə bağlı müvafiq fərman imzalanıb, normativ-hüquqi aktlar formalaşdı: “Məktəbəqədər təhsillə bağlı hakimiyyətin müxtəlif qolları arasında funksiyalar qanunvericilikdə tamamilə açıq şəkildə göstərilib. Məzmunu görə, cavabdehlik funksiyası, məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin saxlanması funksiyası hansı müvafiq icra hakimiyyəti qurumuna aiddir və digər funksiyalar Azərbaycan qanunvericiliyində çox dəqiq formada öz əksini tapıb”.

Salyanda dəhşət - atası ilə mübahisə edən 27 yaşlı gənc özünü öldürdü

Salyan rayonunda atası ilə mübahisə edən gənc özünü bıçaqlayaraq öldürüb. “Report”un Aran bürosu xəbər verir ki, hadisə rayonun Seydan kəndində baş verib. Belə ki, kənd sakini, 27 yaşlı Seydali Mirvahid oğlu Miriyev bıçaq zərbələri aldıqdan Salyan Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına gətirilərkən yolda ölüb.

Məlumatla görə, S. Miriyev atasına bir neçə dəfə Bakıya işləməyə getmək istədiyini bildirib. Buna razı olmayan atası təsərrüfatla məşğul olmağı ona məsləhət görüb və aralarında mübahisə yaranıb. Bundan sonra S. Miriyev özünə bir neçə bıçaq zərbəsi vurub və xəstəxanaya aparılarkən yolda keçinib.

Qeyd edək ki, S. Miriyev ailəli olub, bir azyaşlı övladı var. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bu gün Antalyada Rusiya-Türkiyə Konfransı başlayır

Türkiyənin Uluslararası İşbirliyi Platformunun təşkilatçılığı ilə bu gün Antalyada “Türkiyə-Rusiya iş adamlarının “Yüksəlmə Avrsiyada Türkiyə-Rusiya ilişkilerinin gələcəyi” Konfransı işə başlayır.

Bələkdəki “Maxx Royal” Hotelde düzenlənəcək tədbirə iki ölkənin iş dünyasının tanınan isimləri ilə yanaşı, siyasətçilər də qatılacaq. Bu sırada Azərbaycan əsilli iş adamı, hüquq professoru İlham Rəhimov, Antalya Böyük Şəhər Bələdiyyə başkanı Menderes Türel, SETA Genel Koordinatörü Burhanettin Duran, politoloq Aleksandr Duqin, OİC Ölkələri Parlamentlər Birliyinin baş katibi Mahmut Erol Kılıç, İPSA başkanı, professor İltər Turan, Rusiya-Türkiyə İşbirliyi Şurasının başkanı Ahmet Palankov, Rusiyanın Ankaradakı səfiri Aleksey Yerşov, Rusiya prezidentliyinə namizəd olmuş Sergey Baburin, Rusiya və Türkiyənin fikir və siyasət adamları, Rusiyada böyük iş fəaliyyətində olan Azərbaycan kökenli biznesmenlər Antalya sammitində iştirak edəcəklər.

Siyasi və iqtisadi bölmələrdən oluşacaq konfransda altyapı, bank işi, təhsil, enerji, heyvandarlıq, inşaat, müdafiə sənayesi, kənd təsərrüfatı, tekstil, turizm və nəqliyyat sektorlarında iki ölkənin işbirliyinin dərinləşdirilməsi yolları araşdırılacaq.

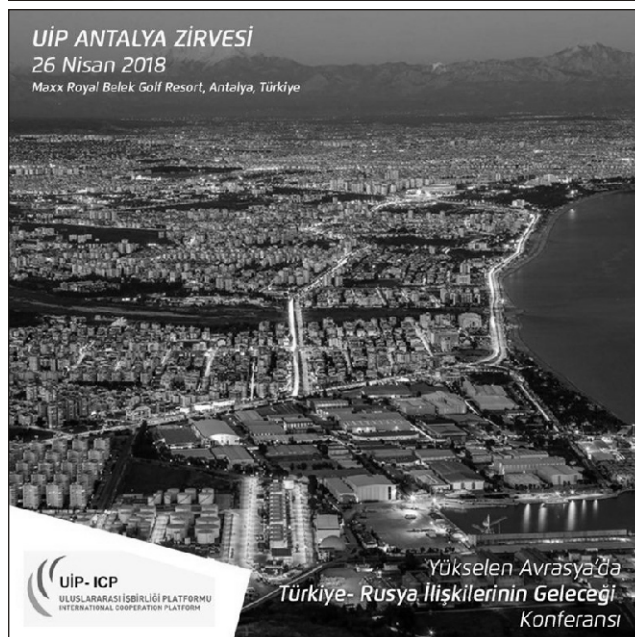
Təşkilat Komitəsinin sədri Cengiz Özgencil müsavvat.com-a açıqlamasında bildirib ki, iki ölkənin dövlət başçıları Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Vladimir Putin arasında keçirilən görüşlərdə 2019-cu il Türkiyə-Rusiya Münasibətləri İli elan edilib və konfransın hədəfi bu ərəfədə iki ölkə arasında iqtisadi münasibətlərin daha da genişləndirilməsi üçün yolların araşdırılmasıdır.

Bakıda avtoxuliqanlıq və xuliqanlıq edən sürücü tutuldu

Bakı-Ələt yolunun 34-cü kilometrliyində yolun əks istiqamətinə çıxaraq axına qarşı hərəkət edən 90-SO-003 qeydiyyat nişanlı BMW markalı avtomobilin sürücüsü tutulub.

“Report”un xəbərinə görə, polis sürücünün şəxsiyyətini müəyyənləşdirib. Məlum olub ki, BMW-nin sürücüsü 1987-ci il təvəllüdü Seyfullayev Rauf Ağaverdi oğludur. O, polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Qeyd edək ki, hadisə avtosfer.az saytının əməkdaşının idarə etdiyi avtomobilin kamerasına düşüb. Bundan sonra hadisə barədə xəbər saytlarında və sosial şəbəkələrdə videogörüntü yayılıb. Videodan görünür ki, Bakı istiqamətində hərəkət edən sürücü qarşıdan əks istiqamətdə hərəkət edən avtomobilə yaxınlaşarkən sürətini azaldıb və yenidən yoluna davam edib. Bundan əsəbləşən 90-SO-003 qeydiyyat nişanlı BMW-nin sürücüsü və

lən daha da genişləndirilməsi üçün yolların araşdırılmasıdır. Konfransın işində Azərbaycan mediasının bir neçə tanınmış siması da qonaq qismində iştirak edir.

□ **Aygün MURADXANLI,**
Musavat.com
Antalya, Bələk

sərnəşini görüntüləri qeydə alan avtomobilin arxasınca gedib təhlükəli manevrlər edərək onun qarşısını kəsiblər. Bu zaman avtomobildən düşən sərnəşin sürücüyə yaxınlaşarkən maşına təpik vurub. Bundan sonra onlar yenidən avtomobillə arxasınca gedərək bir daha təhlükəli manevrlər edərək həmin sürücünün qarşısını

kəsiblər. Bu dəfə avtomobilədən düşən sürücü də görüntüləri qeydə alan avtomobilə təpik vurub. Nəticədə avtomobilin banı əzilib və sürücüyə maddi və mənəvi ziyan vurublar. Sürücü dərhal DİN-in 102 qaynar xəttinə şikayət edib.

Həmin avtomobildə qadın edilmiş səs signalı da olub.

Azərbaycanın müdafiə naziri Çinə rəsmi səfər edəcək

Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Çin Xalq Respublikası Dövlət Şurasının üzvü, ÇXR milli müdafiə naziri, general-polkovnik Vei Fenxenin dəvəti ilə aprelin 26-da Pekin şəhərinə yola düşəcək.

Müdafiə Nazirliyindən verilən məlumata görə, rəsmi səfər çərçivəsində ÇXR-in hərbi-siyasi rəhbərliyinin və digər dövlət strukturlarının rəsmiləri ilə hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil və bir sıra digər sahələrdə görüşlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Çinin hərbi sənaye kompleksinə daxil olan müəssisələrə nəzərdə tutulan ziyarət zamanı Azərbaycan nümayəndə heyəti ordumuzun hərbi potensialını gücləndirəcək müasir döyüş texnikaları və digər hərbi təyinatlı məhsullar ilə tanış olacaq.

Pulsuz tibbi müayinələr zamanı əhalidə aşkarlanan xəstəliklər açıqlandı

Nazirlik: 2 ay ərzində 1 912 405 nəfər tibbi müayinələrdən yararlanıb

Fevralın 12-dən ölkə əhalisinin tibbi müayinələrdən keçirilməsi prosesi davam edir.

Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, 2 ay ərzində 1 912 405 nəfər tibbi müayinələrdən yararlanıb. Onlardan 919 075 nəfər kişi, 993 330 nəfəri isə qadındır.

Əhalinin sağlamlaşdırılması və profilaktikası məqsədilə həyata keçirilən müayinələr zamanı infeksiya, qan və qanyaradıcı xəstəliklər, endokrin, psixi və davranış pozuntuları, əsəb xəstəlikləri, göz xəstəlikləri, eşitmə pozğunluqları, qan dövranı xəstəlikləri və tənəffüs xəstəlikləri kimi müxtəlif xəstəliklər aşkarlanaraq müalicələrə cəlb edilib.

Eyni zamanda 13 298 nəfərdə həzm sistemi xəstəlikləri, 3615 nəfərdə dəri, 4396 nəfərdə sümük-əzələ və s. xəstəlikləri qeydə alınıb.

Müayinələr nəticəsində 2830 nəfər hospitalizasiya olunub, 66 851 nəfər sağlamlaşdırılıb. 604 479 nəfər əlavə müayinələrə cəlb olunub.

Müayinələr mayın 12-dək davam edəcək.

Hərbi vəziyyət zamanı KİV-ə qoyulan məhdudiyyətin pozulmasına görə cəzalar müəyyənləşib

İnzibati Xətalər Məcəlləsinə 517-2.15 maddəsinin əlavə edilməsi təklif olunur.

APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan prezidenti tərəfindən Milli Məclisə göndərilən layihədə hərbi vəziyyətin elan olunduğu ərazilərdə (ərazilərdə) tətbiq edilmiş kütləvi informasiya vasitələrinin xüsusi fəaliyyət rejiminə əməl etməyə görə, vəzifəli şəxslərin 1000 manatdan 1500 manata qədər, hüquqi şəxslərin isə 6 000 manatdan 8000 manata qədər cərimələnməsi nəzərdə tutulur.

Layihə Milli Məclisin mayın 1-də və 4-də keçiriləcək ardıcıl plenar iclaslarından birində müzakirəyə çıxarılacaq.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev 11 aprel prezident seçkisindən sonra ilk olaraq qardaş Türkiyəyə səfər edib. Hava limanında dövlət başçısını Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Necdet Ünüvar və digər rəsmi şəxslər qarşılayıb.

Azərbaycan prezidenti Türkiyə Respublikasının banisi Mustafa Kamal Atatürkün dəfn olunduğu məqbərəyə - Anıtqəbirə gəlib.

APA-nın məlumatına görə, dövlət başçısı böyük Atatürkün məzarını ehtiramla ziyarət edib, öünə əklil qoyub.

Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri İsmayıl Qəhrəman ilə görüşüb (AZƏRTAC). Görüşdə İsmayıl Qəhrəman prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə rəsmi səfərindən məmnunluğunu bildirib. Türkiyə parlamentinin sədri dövlətimizin başçısının prezident seçkilərində parlaq qələbə qazanması münasibətlə təbriklərini çatdıraraq deyib: "Sizin böyük səs çoxluğu ilə qalib gəlməyiniz bizi şərəfləndirdi. Prezident İlham Əliyev təkcə öz ölkəsi üçün deyil, bölgə və dünya üçün də mühüm şəxsiyyətdir".

Prezident İlham Əliyev səmi təbriklərə görə Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədrinə minnətdarlığını bildirib. Dövlətimizin başçısı bu səfərin əlaqələrimizin inkişafında yeni mərhələ olacağına əminliyini vurğulayıb. Görüşdə ikitərəfli münasibətlərimizin uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edildi, parlamentlərarası əməkdaşlığın əlaqələrimizin genişlənməsinə töhfə verdiyi qeyd olunub. Söhbət zamanı Azərbaycanın və Türkiyənin regionda əməkdaşlığa və təhlükəsizliyə verdiyi töhfənin, ölkələrimizin birlikdə global əhəmiyyətli böyük strateji layihələr həyata keçirməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Türkiyə Respublikası Prezidentinin Sarayında - Külliyyədə prezident İlham Əliyevin rəsmi qarşılanma mərasimi olub. Azərbaycan prezidenti süvari dəstəsinin müşayiəti ilə Türkiyə Prezidentinin Sarayına gəlib. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan prezidentini qarşılayıb. Prezident İlham Əliyevin şərfinə toplardan yayılım atəşinin müşayiəti ilə Azərbaycanın və Türkiyənin dövlət himnləri səsləndirilib. Daha sonra orkestr "Can Azərbaycan" mahnısını ifa edib.

Rəsmi qarşılanma mərasimindən sonra İlham Əliyevin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təkbə-tək görüşü olub. Görüşdə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin bütün sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edildi. Prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə rəsmi səfərinin əlaqələrimizin inkişafı baxımından əhəmiyyəti qeyd olunub. Münasibətlərimizin siyasi, iqtisadi, enerji və digər sahələrdə uğurlu inkişaf etdiyi vurğulanıb. Əməkdaşlığın bundan sonra da inkişaf edəcəyinə əminlik ifadə olunub. Ölkələrimizin birlikdə həyata keçirdikləri global əhəmiyyətli layihələrin əhəmiyyəti xüsusi qeyd edildi. Söhbət zamanı ikitərəfli münasibətlər və qarşılıqlı maraqlı digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Türkiyə və Azərbaycan prezidentləri daha sonra danışıqları qapalı davam etdiriblər. Təkbə-tək görüşün ardınca Azərbaycan-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının VII iclası keçirilib. Bundan sonra iş sənədlərin imzalanma mərasimi olub. Sənədləri Azərbaycan və Türkiyə tərəfdən Elmar Məmmədov, Ramin Quluzadə, Şahin Mustafayev, Əbülfəz Qarayev, Zakir Həsənov, Mövlud Çavuşoğlu, Hülsü Akar və başqaları imzalayıblar.

Azərbaycan prezidenti Türkiyədə

"Mühüm bəyanatlar verdi"

İlham Əliyev: "Tarix göstərir ki, biz bir olmuşuq və həmişə də bir yerdə olacağıq"

"24 iyunda keçiriləcək seçkilərdən sonra, inşallah, mən də ilk xarici səfərimi Azərbaycana gerçəkləşdirəcəm". Bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə birgə keçirilən mətbuat konfransında deyib. Ərdoğan İlham Əliyevə prezident seçkilərindən sonra ilk səfər yeri kimi Türkiyəni seçdiyinə görə təşəkkür edib. Türkiyə lideri bildirib ki, Azərbaycan FETÖ ilə mübarizədə bizə ən çox dəstək verən ölkədir: "Biz də Dağlıq Qarabağ problemini öz problemimiz olaraq qəbul edirik", - Ərdoğan deyib.

"Mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100-cü ildönümüdür. Bununla bağlı Azərbaycan xalqını təbrik etmə istəyirəm. 2018-ci ildə Qafqaz İslam Ordusunun yad edilməsi ilə bağlı tədbirlər keçiriləcək". APA-nın məlumatına görə, bunu Ərdoğan prezident İlham Əliyevlə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında bildirib. Ərdoğan deyib ki, 15 iyul hərbi çevriliş cəhd zamanı Türkiyəyə ilk dəstək verən liderlərdən biri İlham Əliyev olub: "Türkiyə ordusunun "Zeytun budağı" əməliyyatı zamanı da Azərbaycan dövləti və xalqı bizimlə olub. Biz də Dağlıq Qarabağ problemini öz problemimiz kimi görmüşük. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ərazi bütövlüyü, beynəlxalq hüquq prinsipləri çərçivəsində həlli vacibdir. Hərbi müdafiə sahəsində əməkdaşlığı da gücləndirmək niyyətindəyik. 7-ci Türkiyə-Azərbaycan Yüksək Səviyyəli Əməkdaşlıq Şurası çərçivəsində mühüm sənədlər imzalayacağıq".

"Prezident seçkilərindən sonra ilk səfərimi qardaş ölkəyə etdim. Bu, təbii bir ənənədir və onu göstərir ki, bu gün Türkiyə və Azərbaycan dünyada bir-birinə ən yaxın olan ölkələrdir".

APA-nın məlumatına görə, bunu bu gün Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Ankarada Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib. İlham Əliyev bildirib ki, prezident seçkilərində qazandığı qələbəyə görə onu ilk olaraq məhz Türkiyə prezidenti Ərdoğan təbrik edib: "Məni ilk təbrik edən əziz qardaşım olub. 1 həftə əvvəl andığım mərasimi keçirdim. İki gün əvvəl hökumətin formalaşması başa çatdı və dünən mən Ankarada idim". Dövlət başçısı Türkiyə və Azərbaycan qardaşlığının və dostluğunun möhkəm olduğunu bildirib, bu birliyin çox böyük gələcəyi olduğunu qeyd edib.

İki qardaş ölkənin liderlərinin görüşündə Qarabağ məsələsinin prioritetlərdən olduğu səslənən bəyanatlardan da görünür.

"Türkiyə Dağlıq Qarabağ münaqişəsində də Azərbaycanı dəstəkləyib. Bu dəstək, həmrəylik bizə əlavə güc verir. Münaqişə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə və BMT TŞ-nin qətnamələrinə əsasən həllini tapmalı, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilməlidir". Bunu bu gün Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Ankarada Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib. Dövlət başçısı

həyata keçirir. "BTQ, TAP, TANAP böyük layihələrdir. Bu layihələr bizim birgə səylərimiz nəticəsində icra edilir. Biz Avropanın enerji və nəqliyyat xəritəsini yenidən qururuq, bu bizim gücümüzü artırır, regional əməkdaşlığı gücləndirir, regionun təhlükəsizliyinə töhfə verir. Bu layihələrin tək iqtisadi deyil, böyük siyasi əhəmiyyəti də var. Bunlar sülh və təhlükəsizliyi təmin edən layihələrdir. İki ölkə arasında qarşılıqlı sərma-yə qoyuluşu da artır. Azərbaycan Türkiyəyə 14 milyard dollar, Türkiyə Azərbaycan iqtisadiyyatına

məyi ilə Bakının erməni quldur dəstələrindən azad edilməsinin 100 illiyi qeyd ediləcək. "Tarix göstərir ki, biz bir olmuşuq və həmişə biz yerdə olacağıq", - deyər prezident qeyd edib.

"Türkiyə-Azərbaycan birliyi, qardaşlığı və dostluğu möhkəmdir və çox böyük gələcəyi var". APA-nın məlumatına görə, bu sözləri Azərbaycan prezidenti deyib. O bildirib ki, Azərbaycan Türkiyədə baş verənləri böyük sevincle qarşılayır: "Əziz qardaşımızın liderliyi ilə Türkiyə böyük yola keçib. Türkiyənin iqtisadi, si-

yasi, sosial inkişafı bizi sevindirir. Türkiyə dünyada bir gücdür. Getdikcə bu güc daha da böyüyür. Dostlar sevinir, düşmənlərin kefi pozulur. Əminəm ki, bundan sonra da Türkiyə yalnız qələbə və uğur yolu ilə gedəcək"...

Türkiyə Prezident Administrasiyası da dövlət başçılarının görüşü barədə rəsmi açıqlama yayıb: "Azərbaycan Türkiyənin etibarlı strateji tərəfdaşı olub və olmaqda davam edir".

Qeyd olunub ki, bu gün Azərbaycan və Türkiyə arasında münasibətlər yüksək səviyyədədir və bütün sahələrdə inkişaf edir: "Türkiyə və Azərbaycan bütün potensiallarını regionun inkişafına yönəldə bilərlər". Bundan başqa, administrasiyadan deyilib ki, hər iki ölkəni təkcə tarixi köklər yox, həm də vacib iqtisadi və enerji layihələri birləşdirir: "Türkiyə bütün sahələrdə Azərbaycanı dəstəkləyir və eynilə Azərbaycanın dəstəyini hiss edir" (Trend).

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə rəsmi səfəri aprelin 25-də başa çatıb.

Dövlət başçısını Türkiyənin baş nazirinin müavini Fikri İşik və digər yüksək vəzifəli dövlət və hökumət nümayəndələri yola salıblar.

Politoloq Toğrul İsmayıl "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Azərbaycan prezidentinin seçildikdən sonra ilk olaraq Türkiyəyə səfər etməsinin yüksək qiymətəndirdi: "İlham Əliyevin prezident seçildikdən sonra ilk olaraq Türkiyəni ziyarət etməsi olduqca önəmli məsələdir. Artıq bu, ənənə halını alıb. Hər dəfə seçkilərdən sonra Azərbaycan prezidentinin ilk olaraq Türkiyəni, Türkiyənin də Azərbaycanı ziyarət etməsi ortaq razılıqdadır və "bir millət, iki dövlət" prinsipinə tam uyğundur. Təbii ki, ortaq strateji əməkdaşlıq çərçivəsində növbəti razılaşmalar əldə olunub. Bölgədə Türkiyə və Azərbaycan böyük layihələr gerçəkləşdirir. Bu layihələr çox önəmli əhəmiyyətə malikdir, bunları da unutmamaq lazımdır".

Politoloq Qarabağ məsələsinə diqqət ayrılmasını təbii saydı: "Qarabağ məsələsi Azərbaycanın ciddi problemlərindən biridir. Əlbəttə ki, ikili görüşlərdə Qarabağ probleminin həlli üçün müxtəlif əlaqələrin sürətləndirilməsidir. Bu baxımdan çox əhəmiyyətli görüşdür. Strateji əməkdaşlıq toplantıları iki ölkənin inkişafı, müxtəlif məsələlərin müzakirəsi üçün olduqca vacibdir. Bu, bir daha iki ölkə arasında münasibətlərin strateji çərçivəyə çıxmasını göstərir. Belə olduğu halda Azərbaycan prezidentinin Türkiyəyə hər səfəri ikili münasibətlərin inkişafı üçün ciddi bir irəliləyişdir, yüksəlişdir. İki ölkə arasında daha çox strateji ittifaq var və bu, davam edir. Arzumuz budur ki, münasibətlər daha da inkişaf etdirilsin".

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

İki qardaş ölkənin liderləri bir araya gəldi, Azərbaycan-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının VII iclası keçirildi; ciddi açıqlamalar verildi, sənədlər imzalandı; politoloq: "İlham Əliyevin prezident seçildikdən sonra ilk olaraq Türkiyəni ziyarət etməsi olduqca önəmli məsələdir"

sı qeyd edib ki, Azərbaycan terrorla mübarizəsində hər zaman Türkiyə ilə həmrəylik nümayiş etdirib, Türkiyənin yanında olub: "Zeytun budağı" əməliyyatında uğurlara görə qardaş xalqı təbrik edirik. Azərbaycan bu məsələdə də Türkiyənin yanında olub".

Prezident əlavə edib ki, iki ölkə birgə səylə böyük layihələr

12 milyard dollar yatırım qoyub. Yalnız qardaş ölkələr bu qədər böyük məbləğdə yatırım edər. Yaxın gələcəkdə TANAP və "Star" zavodunun açılışı imkanlarımızı daha da artıracaq. Ticarət dövriyyəsi də daha da artacaq". Dövlət başçısı deyib ki, mayda Azərbaycanın birinci cümhuriyyətinin və bu il Qafqaz İslam Ordusunun kö-

Nazirlər Kabinetinin üzvləri sırasında vəzifələrini itirən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin keçmiş sədri Nazim İbrahimovun və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin keçmiş rəisi Firudin Nəbiyevin başı üstündə "qara bu-ludlar" dolaşır.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev dəyişikliyi şərh edərkən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin işindən narazılıq ifadə edib və bu barədə prezident İlham Əliyevin məlumatlı olduğunu vurğulayıb: "Komitənin sədri Nazim İbrahimov öz vəzifəsinin öhdəsindən layiqincə gələ bilməyib. Təbii ki, bütün bunlardan Prezident İlham Əliyevin də məlumatı var. Buna görə də prezident Nazim İbrahimovun işdən azad edilməsi barədə sərəncam verib".

R.Mehdiyevin sözlərinə görə, Nazim İbrahimovun rəhbərliyi dövründə Gürcüstanda, Avropada, Orta Asiya ölkələrində yaşayan azərbaycanlılarla hər hansı iş görülməyib: "Düzdür, komitədə müəyyən beynəlxalq tədbirlər keçirilib, amma konkret işlər görülməyib. Müəyyən tədbirlərin həyata keçirilməsində dövlət tərəfindən ayrılan maliyyə yardımları da öz ünvanına çatmayıb".

Ramiz Mehdiyev Dövlət Miqrasiya Xidmətinin işi barədə də sərt danışır. O, deyib ki, Dövlət Miqrasiya Xidmətində rüşvət-xorluğa son qoyulmalıdır: "Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Dövlət Miqrasiya Xidmətinin fəaliyyətinə müəyyən iradlar tutub, xidmətdəki nöqsanların aradan qaldırılmasının vacibliyini bildirib. Möhtərəm prezident hesab edir ki, Dövlət Miqrasiya Xidmətində təmizlik, aşkarlıq və şəffafıq olmalıdır. Rüşvət-xorluğa son qoyulmalıdır. Dövlət Miqrasiya Xidməti Azərbaycanın qapısıdır. O, şəffaf, açıq və təmiz işləməlidir. Əgər Dövlət Miqrasiya Xidməti hörmət qazandırmırsa, belə bir qurum Azərbaycan üçün lazımsızdır".

Bəzi ekspertlər Ramiz Mehdiyevin bu açıqlamalarını hər iki qurumda korrupsiya və rüşvət-xorluğun işə olunması kimi qi-

İşdən çıxarılan komitə sədrlərinin və sabiq nazirin başı dərdədə

Dövlət vəsaitini mənimsəmə ittihamları Nazim İbrahimov, Firudin Nəbiyev və Heydər Əsədovu həbsə apara bilər; **Tanınmış hüquqşünaslar:** "Ramiz Mehdiyevin dedikləri istintaqa başlamaq üçün əsasdır"

Nazim İbrahimov

Heydər Əsədov

Firudin Nəbiyev

mətləndirirlər.

Maraqlıdır, Ramiz Mehdiyevin Diaspora Komitəsində dövlətin ayırdığı pulların təyinatı üzrə xərclənmədiyi, Dövlət Miqrasiya Xidmətində isə rüşvət-xorluğun olduğu barədə dedikləri həmin pozuntularla bağlı cinayət işi açılmasını zəruri edirmi?

Hüquqşünas Ələsgər Əhmədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Prezident Administrasiyasının rəhbərinin həmin bu ifadələri açıq şəkildə araşdırma başlamaq üçün əsasdır: "Cinayət Prosesual Məcəlləyə əsasən, KİV-də yayılan məlumatlar cinayət araşdırması başlamaq üçün əsas ola bilər. Bu ifadələr də KİV vasitəsilə yayılıb. Ona görə də ci-

nayət işi açılıb araşdırma aparılması üçün əsas yaranır".

Hüquqşünas Cavad Cavadov da modern.az-a bildirib ki, Ramiz Mehdiyevin səsləndirdiyi fikirlər prokurorluq orqanlarından araşdırma tələb edir: "Maliyyə məsələlərinin qeyd edilməsi korrupsiya xarakterli cinayətin əlamətlərindən xəbər verir. Bu baxımdan prokurorluq araşdırmalara başlamalıdır".

Hüquqşünas bildirib ki, yeni komitə sədri özü də bununla bağlı müraciət edə bilər: "Komitəyə sədr təyin edilən Fuad Muradov özü məsələlərin araşdırılması üçün hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edə bilər. Hər bir halda Ramiz Mehdiyevin

səsləndirdiyi ittihamlar cinayət araşdırılmasının başlanması üçün ciddi əsasdır".

C.Cavadovun sözlərinə görə, Nazim İbrahimov barəsində Cinayət Məcəlləsinin 179-cu (mənimsəmə və ya israfetmə) maddəsilə cinayət işi açıla bilər: "Həmin maddədə külli miqdarda vəsaitin mənimsənilməsi ilə əzədləndirən məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulub. Hətta bura vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə maddəsi də əlavə edilə bilər. Çünki səsləndirilən ittihamlar kifayət qədər ciddi ittihamlardır. Sadəcə, mənimsəmə ilə bağlı konkret rəqəm söylənilməyindən hüquqşünas olaraq mən də konkret fikir söyləyə bilmərəm.

mütəşəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə, külli miqdarda törədildikdə- əvvəllər talama və ya hədə-qorxu ilə tələb etməyə görə iki dəfə və ya daha çox məhkum edilmiş şəxs tərəfindən törədildikdə, əmlakı müsadirə olunmaqla və ya olunmamaqla beş ildən on ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır. Bu Məcəllənin 179.1-179.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş əməllər xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə on ildən dörd ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılır.

Diasporla iş üzrə Dövlət Komitəsinin keçmiş sədri Nazim İbrahimov isə komitənin fəaliyyətinin təftişinin mümkünlüyü barədə danışarkən deyib ki, işləri göz qabağında olub. Təftiş etmək, yoxlama aparmaq dövlətin işidir. Dövlət nə qərar verəcəksə, o da olacaq.

Dünən bir sıra saytlar isə Dövlət Miqrasiya Xidmətinin keçmiş rəisi, II dərəcəli dövlət miqrasiya xidməti müşaviri Firudin Nəbiyevin özünə və ailə üzvlərinə məxsus olduğu iddia edilən dəyərli milyonlarla manatlarla ölçülən villaların fotolarını yayıb.

Unikal.org saytı isə xəbər verir ki, sabiq kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədovun vəzifəsindən uzaqlaşdırılması onun işinin öhdəsindən gələ bilməməsi, kənd təsərrüfatı sahəsində ciddi problemlərin aşkar edilməsi ilə bağlıdır. Saytın əldə etdiyi məlumata görə, bu kimi yeyinti halları, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin keçmiş rəhbərinin maliyyə maxinasıyasa aidiyyəti qurumlar tərəfindən araşdırılacaq. Bu da onu deməyə əsas verir ki, Heydər Əsədov qeyri-qanuni yolla əldə etdiyi milyon manatlarla pulun hesabını verməli olacaq. Onun məsuliyyətə cəlb olunma ehtimalı da təxmin edilir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

64-cü əfv, 12-ci amnistiya gözlənilir

Əliməmməd Nuriyev: "Əfv sərəncamı və Amnistiya Aktının eyni zamanda qəbulu qanunvericiliyə zidd deyil"

Ombudsman Elmira Süleymanova Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi ilə bağlı Amnistiya Aktının qəbul edilməsi üçün Milli Məclisə müraciət edib. Ombudsmanın müraciəti əfv sərəncamının veriləcəyi ilə bağlı müzakirələrin gətirdiyi bir vaxta təsadüf edir. "Konstitusiyaya" Araşdırmalar Fondunun prezidenti, Ədliyyə Nazirliyi yanında Penitensiar Xidmətə Nəzarət üzrə İctimai Komitənin üzvü Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"a bildirib ki, əfvlə bağlı müraciətlərə baxılması prosesi başlanıb:

"Ombudsmanın belə bir təkliflə çıxış etmək hüququ var. Amnistiya Aktını qəbul edən Milli Məclisdir. Belə bir qərarın qəbul edib-etməmək də Milli Məclisin səlahiyyətinə daxildir. Hazırda müvafiq komissiya tərəfindən əfvlə bağlı daxil olan müraciətlərə baxılır. Cümhuriyyətimizin yaranmasının 100 illiyi ilə bağlı əfv sərəncamı veriləcəyi istisna olunmur. Əlbəttə ki, belə bir qərar vermək prezidentin konstitusional səlahiyyətləri çərçivəsindədir. Nəzərə alsaq ki, ötən illərdə cinayət qanunvericiliyinin humanistləşdirilməsi istiqamətində cənab prezidentin 10 fevral 2017-ci il tarixli fərmanına uyğun olaraq əhəmiyyətli

yətli dəyişikliklər baş verib, Cinayət Məcəlləsinin 1/3 dəyişdirilib. Dəyişikliklərdən sonra 5 minə qədər iş məhkəmələrə təqdim olunub və artıq 1000-dən artıq şəxs cəzadan azad olunub. Bəzilərinin cəzasının dəyişdirilməsi baş verib, bəzilərinin isə saxlama rejimi daha yüngül rejimlə əvəzlənib. Bütövlükdə 1500-ə yaxın şəxs dəyişikliklərdən yararlanıb. Bu, Azərbaycanda məhkumlara humanist yanaşmanın olduğunu göstərir. Cəza qanunvericiliyinin müasirləşdirilməsi istiqamətində addımlar atılıb. Çoxlu sayda məhkumlar azadlığa çıxıb. Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən yaradılan komissiya mütəmadi

Əliməmməd Nuriyev

olaraq cəzaçəkmə müəssisələrinə gədir, ayrı-ayrı məhkumların qanunvericiliklə nəzərdə tutulan vaxtından əvvəl şərti azadətə ilə müraciətlərinə baxır, hərtərəfli araşdırır, məhkəmələrə göndərilməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edir. Bu qərarların nəticəsində 7 mindən artıq məhkumun erizəsinə baxılıb. 98

faizi üzrə müsbət qərarlar qəbul olunub. Nəticədə 7 mindən artıq şəxs cəzadan azad edilib və ya yüngül rejimli cəza ilə əvəz olunub. Bütün bunlar göstərir ki, məhkumların cəzadan azad edilməsi istiqamətində işlər gedir. Belə bir işlərin fonunda amnistiya verilməsi müzakirə doğuran məsələdir, mürək-

kəb vəziyyət yarada bilər. Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanda Cümhuriyyətin 100 illiyi, mərhum prezident Heydər Əliyevin 95 illiyi qeyd olunacaq, mümkündür ki, Amnistiya Aktı da qəbul olunsun".

Əliməmməd Nuriyev əfv sərəncamının verilməsi və Amnistiya Aktının qəbul olunması eyni zaman kəsiyinə təsadüf etməsinin qanunvericiliyə zidd olmadığını bildirib: "Əfv sərəncamının və Amnistiya Aktının eyni zamanda qəbulu qanunvericiliyə zidd deyil. Əfv və amnistiya fərqli institutlardır. Əfv şəxslərin müraciəti əsasında tətbiq olunursa, prezidentin iradəsindən asılıdırsa, Amnistiya Aktı Milli Məclis tərəfindən qəbul olunur. Amnistiya Aktında konkret şəxslərdən söhbət getmir, müxtəlif kateqoriyalı cinayətlərə tətbiqi məsələsi nəzərdə tutulur".

Ə.Nuriyev deyir ki, müstəqillik əldə olunduğundan bu günə qədər 11 Amnistiya Aktı qəbul edilib, 100

mindən artıq şəxsə şamil olunub: "1-ci vitse-prezident Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə bir neçə Amnistiya Aktı qəbul olunub. Nəticədə 40 mindən artıq məhkuma şamil olunub. Müstəqillik əldə ediləndən bu günə qədər 63 əfv sərəncamı imzalanıb, burada da 100 mindən artıq şəxs cəzadan azad olunub, və ya cəza növü dəyişdirilib. Cənab prezident tərəfindən 2007-ci ildən bu günə qədər 30-dan artıq əfv sərəncamı imzalanıb. Nəticədə 4 min nəfərə qədər şəxs cəzadan azad edilib".

Amnistiya Aktının ağır cinayətlər kateqoriyasına tətbiqi ilə bağlı suala Əliməmməd Nuriyev belə cavab verib: "İndiyə qədər Amnistiya Aktının hansı kateqoriya cinayətlərə tətbiq olunmasına nəzər salsaq, görürük ki, əsasən azadlıqdan məhrumetmə ilə əlaqədar olmayan cəzalara, az ağır cəzalara, böyük ictimai təhlükə olmayan cinayətləri əhatə edib. Böyük Vətən müharibəsi, Qarabağ müharibəsi, 60 yaşdan yuxarı məhkumlara, yepniyətlərə, himayəsində 2 və ya daha çox uşaq olan şəxslərə Amnistiya Aktının tətbiq edilməsi halları olub. Bayramlar ilidir, güman edirik ki, hər zaman olduğu kimi, dövlət başçısı tərəfindən, Milli Məclis tərəfindən Azərbaycan vətəndaşlarını sevindirəcək qərarlar qəbul olunacaq".

□ **E.MƏMMƏDLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistanda vətəndaş itaətsizliyi aprelin 25-də də davam etdirilib. Müvəqqəti hökumətlə danışıqların mənasının olmadığını dərk edən müxalifət lideri Nikol Paşinyan xalqı yenidən küçələrə çıxarıb ki, bu da etimadı itirmiş hakimiyyəti ehtiyat tədbiri görməyə vadar edib.

Belə ki, erməni polisi ağır texnikanı və dəstələrini Respublika Partiyasının binasının önünə yığıb. Partiya qərargahının ətrafı tam olaraq polisin nəzarəti altına alınıb. Eyni zamanda İrəvanın bir sıra mərkəzi küçələrinə BTR-lər yeridilib. Bütün bunlar isə işğalçı ölkədə hər an gərginliyin yarana biləcəyindən xəbər verir. Bir sıra müşahidəçilər isə yenə də o fikirdədir ki, Azərbaycan üçün torpaqların azad etmək şansı yaranıb. Hesab olunur ki, erməni xalqında Qarabağ klanına qarşı nifrətin son həddə çatdığı, həmçinin Serj Sərkisyanın istefasından sonra Qarabağdakı hərbi qüvvələrin də faktiki olaraq başsız, həm də çaşqın vəziyyətdə qalması şəraitində Azərbaycan ildırım sürətli müharibə ilə torpaqlarını azad edə bilər. Xatırladaq ki, 2016-cı ilin aprelinde Qarabağdakı erməni hərbiçilərin bir hissəsinin Kəlbəcərə qədər qaçdığını, onların zorla geri qaytarıldığını elə erməni generalar etiraf etmişdi. İndiki durumda isə özge torpağında ölmək istəməyənlərin sayı daha çox olacaq təbi ki. Çünki ermənilər anlayır ki, on-

Etimad Əsədov

lara zülm edən cinayətkar hakimiyyətlərdir.

Son günlər davamlı şəkildə İrəvanda da Azərbaycanın hücumu keçə biləcəyi barədə xəbərlər yayılır. Bununla erməni hakimiyyəti xalqın diqqətini da xildəki durumdan yayındıracağını zənn edir, eyni zamanda beynəlxalq aləmə mesaj verir.

Artıq Azərbaycanın bu şansıdan istifadə edə biləcəyi beynəlxalq qurumları da hərəkətə gətirib. BMT-nin baş katibi Antoniu Quterriş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi zonasında gərginliyin artmasına yol verməməyə çağırır. "Report" xəbər verir ki, bu barədə A. Quterrişin adından yayılan bəyanatda deyilir. "Baş katib, fürsətdən istifadə edərək, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinin bu yaxınlarda təmas xəttində mümkün gərginlik hallarının qarşısını almaq və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllini tapmaq üçün səyləri artırmaq məqsədilə tərəflərə ünvanladığı müraciətinə qoşulmaq istədi", - bəyanatda vurğulanıb.

Üstəlik, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, aprelin 25-də Azerbay-

Administrasiya rəhbərindən

Ermənistan xəbərdarlığı

Ramiz Mehdiyev: "Biz torpaqlarımızı qaytarmalıyıq, sərhədlərimizi bərpa etməliyik - məcburuq, müharibə yolu ilə münaqişəni həll edək"; Qarabağ Qazilər Birliyinin sədri **Etimad Əsədov:** "Yeter ki, Azərbaycan hakimiyyəti ortaya iradə qoysun"

can və Ermənistan dövlət sərhədinin Qazax rayonu istiqamətində keçirilən monitorinq insidentlərə başa çatıb.

"Ermənilər böyük dövlət yaratmaq istəyirlər. Onların dənizdən-dənizə adlanan ideyası var. Çox səhv ideyadır, buna

darlıq edənler bu kimi xəbərdarlıqları, nəhayət, ciddiylə almalıdırlar. Əks təqdirdə Ermənistan 1992-ci ildə Azərbaycan daxilindəki gərginlikdən istifadə edib torpaqlarımızı işğal etdiyi kimi, cavabını ala bilərlər.

saxlayan Sərkisyan rejiminin yürütdüyü siyasət nəticəsində Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində indiyə qədər irəliləyiş əldə etmək mümkün olmayıb". **Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev** bildirib. H. Hacıyev deyib ki, qoşunların təmas xəttində Azərbaycan tərəfindən guya hərbi texnika və canlı qüvvənin cəmləndirilməsi barədə keçmiş Sərkisyan rejiminin ünsürlərinin istərik açıqlama-

ları həqiqəti əks etdirmir və keçən ilə aid məlumatlara əsaslanır. "Burada məqsəd yalnız ictimai fikri çaşdırmaq idi. Amma fakt ondan ibarətdir ki, Ermənistan qoşunlarının Azərbaycan işğal olunmuş ərazilərində mövcudluğu regional

Hikmət Hacıyev

Qarabağ Qazilər Birliyinin sədri Etimad Əsədov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, keçmiş döyüşçülər torpaqların azadlığı uğrunda qərar verilecəyi günü gözləyir: "Beynəlxalq hüquq, BMT-nin qəbul etdiyi qətnamə, BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələri azad etməyə həmişə fürsət verir. Yeter ki, Azərbaycan hakimiyyəti ortaya iradə qoysun. Ümumiyyətlə, biz fürsətlərdən yox, BMT-nin qətnamələrindən, beynəlxalq hüququn bizə verdiyi haqdan bəhrələnməliyik. Bu zaman Rusiya amili və ya digər məsələlər boş şeydir. Azərbaycan dövləti, Azərbaycan hakimiyyəti qərar versin, gedib torpaqlarımızı azad edək. Yerdə qalan bütün amillər boşdur. Bizim torpaqlarımızı azad etmək hüququmuz var. Bu məsələdə haqq-ədalət Azərbaycanın tərəfindədir".

Yeri gəlmişkən, bir neçə gün əvvəl rəsmi Bakı danışıqlarına sadıq olduğunu da bəyan etmişdi. "Serj Sərkisyanın rəhbərlik etdiyi hərbi diktatura rejiminin hakimiyyətdən getməsindən sonra Ermənistanda hakimiyyətə sağlam siyasi qüvvələrin gələcəyinə ümidvarıq. Ermənistan xalqını əsərdə və müharibə xofu altında

sülh və təhlükəsizlik üçün başlıca təhdid olmaqda davam edir. Gərginlik riskini aradan qaldırmaq üçün Ermənistan qoşunları Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılmalıdır. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri və BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin tələbləri əsasında sülh yolu ilə tezliklə həlli üçün Ermənistandakı sağlam siyasi qüvvələrlə danışıqların davam etdirməyə hazırıq. Münaqişənin tezliklə sülh yolu ilə həll edilməsi regionda davamlı sülh və sabitliyin bərqərar olmasını və hərtərəfli regional əməkdaşlıq imkanlarının yaranmasını təmin etmiş olar. Azərbaycan Respublikası beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin edəcək", - deyərək Hikmət Hacıyev qeyd edib.

Göründüyü kimi, Bakı danışıqlarına sadıqlığı bəyan etməklə yanaşı, torpaqlardan heç zaman imtina etməyəcəyini də nəzərə çatdırıb.

□ **E. PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

İqtidarın siyasətində yeni xətt: xalqla açıq danışmaq...

Bəxtiyar Sadiqov: "Görünür ki, cənab prezident hər bir addım barədə xalqın məlumatlı olmasının zəruriliyi qərarına gəlib"

Bəxtiyar Sadiqov

Nazirlər Kabinetinin yeni tərkibdə formalaşdırılması hakimiyyətin daha bir istiqamətdəki iş üslubunda dəyişikliklərə başladığını ortaya çıxardı. Məlum olduğu kimi, əvvəlki illərdə yüksək vəzifədən kənarlaşdırılan məmurların işdən çıxarılma səbəbi hər hansı formada cəmiyyətə açıqlanmırdı. Lakin bu dəfə fərqli mənzərənin şahidi olmaqdayıq.

Əvvəlki vəzifələrinə yenidən təyin edilməyən bir neçə yüksək rəngli məmurun işdən götürülmə səbəbləri yüksək səviyyədə ictimaiyyətə açıqlandı. Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevin Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin fəaliyyətində qanunsuzluqların olduğunu konkret faktlarla açıqlaması bu qurumların rəhbərlərinin yenidən vəzifələrinə təyin edilməsinə işiq salmış oldu.

Bir sıra ekspertlər hesab edir ki, bu, hakimiyyətin açıq siyasətə, xalqla açıq danışma siyasətinə keçməsi sayıla bilər.

Bu mövzuda "Yeni Müsavat"a açıqlamasında YAP-çı deputat, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Bəxtiyar Sadiqov bildirdi ki, prezident İlham Əliyev ənənəvi olaraq ildə 4 dəfə Nazirlər Kabinetinin müşavirəsini keçirir. Müşavirədə həm iqtisadi cəhətdən qazanılmış uğurlar, həm beynəlxalq aləmdə Azərbaycanın dünyaya inteqrasiyası ilə bağlı görülmüş işlər, həm Dağlıq Qarabağ münaqişəsi, həm də digər məsələlərlə bağlı prezidentin açıqlamaları olur. Son illərdə isə məmurların davranışı ilə bağlı, buraxılmış nöqsanlarla bağlı prezident xüsusi danışdı. Bəzən lap kəskin fikirlər ifadə edirdi. Konkret ad çəkilirdi də, çəkilirdi də. Amma ümumi şəkildə də olsa məsələyə diqqət yönəldirdi. İndi isə görünür ki, ölkə prezidenti yeni açıqlamaların da verilməsini zəruri sayıb: "11 apreldə keçirilən prezident seçkilərində cənab prezidentimiz qələbə qazandıqdan sonra formalaşdırdığı Nazirlər Kabineti hər kəs tərəfindən müsbət qarşılandı. Kimlərin vəzifələrdən çıxarılması, kimlərin vəzifələrə təyin edilməsi birbaşa cənab prezidentin səlahiyyətində olan məsələdir. Bir halda ki, Nazirlər Kabineti bütövlükdə buraxılır və yeni kabinet formalaşdırılır, ona görə də bu zaman izahatlara ehtiyac yoxdur. Amma indi görünür ki, cənab prezident hər bir addım barədə xalqın məlumatlı olmasının zəruriliyi qərarına gəlib. Ona görə də yenidən öz vəzifəsinə təsdiq olunmayan şəxslərin nədən vəzifədən çıxarılmasının səbəbləri barədə ictimaiyyətə açıqlama verilir, həmin məmurların işindəki nöqsanlar barədə xalq məlumatlandırılır. Bu, xalq tərəfindən alqışlanır. Çünki bu həm ölkə vətəndaşları üçün açıqlamadır, həm şəffaflıqdır, həm də digər məmurlar üçün də bir dərsdir. Bu mənada mən də bu cür açıqlamaların verilməsini alqışlayıram. Hesab edirəm ki, cənab prezident qərarlarının izahı ilə bağlı həm ictimaiyyəti, həm mətbuatı məlumatlandırmış olur. Bu siyasət həm də həqiqətdən kənar söz-söhbətlərin, sosial şəbəkələrdə, mediada gedən yersiz müzakirələrin qarşısını almış olur".

Deputat hesab edir ki, yüksək vəzifəli məmurun vəzifədən çıxarılmasının səbəblərinin ictimaiyyətə açıqlanması digər məmurların və yeni təyin olunanların öz vəzifələrinə daha məsuliyyətli yanaşmasına təkan verəcək: "Digər məmurlar bundan nəticə çıxarırlar ki, eger sən işində nöqsana yol vermənsən, işindən narazılıq varsa, elə hesab etmə ki, barədə tədbir görülməyəcək. Ona görə də hər kəs öz işində məsuliyyətli olmalıdır. Hər kəs bilməlidir ki, işində yol verdiyi nöqsanlar öz qiymətini alır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Böyük müharibəyə qatılan kiçik xalqın aqibəti

Xalid KAZIMLI

10 0-120 il bundan əvvəl regionumuzda, ölkəmizdə, paytaxtımızda baş verən hadisələrə dair yazılmış kitabları oxuyanda bir neçə həqiqət adamın gözü qarşısında qaya kimi durur.

Biri odur ki, biz o zamanlar da maymaq, xudbin, qeyri-mütəşəkkil, sabahını bilməyən, bu barədə düşünməyən, yada yalaq, qohuma badalaq qövm olmuşuq.

Milletin elitar təbəqəsi böyük ölçüdə lovğa, harın, aşağı təbəqəsi cahil və məzlum olub. Biz onları böyük Mirzə Cəlilin yaratdığı xudayılar, qurbanlilər, məmmədhesənle kəblə qasımlar kimi tanıyırdıq. Bir neçə varlı və ziyalı istisna olmaqla o dövrdə hər kəs öz varidatını artırmağı, öz zövq-səfasını düşünüb, xalqın rifahını, təhlükəsizliyini, gələcəyini düşünən isə çox az olub.

O üzəndmiş ki, Bakının az qala yarısına ermənilər sahib imiş. Ruslar, gürcülər, yəhudilər, dağıstanlılar, farslar da bir tərəfdən. Azərbaycan türkləri öz vətənlərində, öz paytaxtlarında hamıdan sayca çox olsalar da, hamıdan daha hüquqsuz durumda imişlər.

Bütün bunlar cəmi 100 il qabaq olub.

Başımıza gələn, ermənilərin törətdiyi mart qırğını belə bir şəraitdə baş tutub. Hələ ayrı-ayrı qoçular, nüfuzlu şəxslər olmasa və sonradan Anadoludan türk qoşunu gəlməyə, birmənalı olaraq Bakıda bir türk-müsəlman qoymayacaq, hamısını qırıb qurtaracaqmışlar.

Bəs ermənilər necə olub?

Ermənilər həmin vaxt bir yanı İstanbul, Qars, İqdır, Vanda, o biri yanı Orta Asiyada, eləcə də Gürcüstanda, ayrıca Naxçıvan, Qarabağ, Bakı və Quba, bir sözlə, harda bir hərbi böyük təşkil edə bilirlərsə, hər yerdə fəallaşmış, silaha sarılıb, yerli hökumətlərlə, aborigen camaatla müharibəyə girişiblər.

Sadəəcə, onların zəif və güclü olduqları yerlər olub. Türkiyədə azlıqda olublar, öz başlatdıqları müharibədə udubularsa, Bakıda bizim maymaqlığımız, vaxtında səfərbər olunmamamız üzündən güclü olublar, minlərlə vətəndaşımızı qətlə yetiriblər. Qubada, Şamaxıda, Zəngəzurda, indiki Ermənistanın ərazisində də həmçinin.

100-120 il əvvəl, xüsusilə də ermənilər üçün faciəvi tarix hesab olunan 1915-ci ildə bu xalqın başına nə gəlibsə, əli silah tutan fərdlərinin hamısının silaha sarılması, olduqları hər yerdə xaos bir müharibə aparmaları səbəbindən olub.

Müharibə elə şeydir ki, çox az halda heç-heçə qurtarır, əsasən kimsə udur, kimsə uduzur. Ermənilər böyük dövlətlərin, böyük xalqların başlatdığı dünyəvi müharibəsinə öz xirda qrupları ilə qoşulmalarının, fürsətdən yararlanmaq istəmələrinin bədaləni ağır ödəyiblər.

İndi onlar hər ilin aprelin 24-də dünya miqyasında şivən qoparırlar: "1915-ci ilə xeyli dinc, günahsız erməni öldürüldü".

Tarixi məxəzlər isə göstərir ki, I Dünya müharibəsində təkə ermənilər yox, iştirakçı dövlətlərin hamısının çox sayda dinc, günahsız əhalisi amansız qırğına məruz qalıb. Onların içində ermənilər yalnız onunla fərqlənə bilər ki, çox da dinc olmayıblar, həddən artıq nadinc olublar və onların bu avantürasından qadınları, qocaları, uşaqları da zərər çəkiblər.

Əslində isə Türkiyə hökuməti erməni qocaları, qadınları, uşaqları 1915-ci ilin 24-də kütləvi şəkildə divara düzüb güllələməyib, sadəcə, onlar fəal hərbi əməliyyatlar gedən, separatizm meyillənmiş bölgələrdən təhlükəsiz regionlara deportasiya ediblər.

İndi bir çox ölkələr bu tarixi hadisələrə "genosid", bəziləri "böyük fəlakət" deyir. Həqiqət isə ondan ibarətdir ki, I Dünya müharibəsi böyük fəlakət olub və onun nəticələrinə görə, onlarla xalq ermənilərdən daha çox zərər çəkib.

Başqa prizmadan yanaşsaq, ermənilər I Dünya müharibəsindən hələ uduşla çıxıblar. O vaxta qədər dövləti olmayan, bir neçə dövlətin ərazisində icmalar halında yaşayan xalq pis-yaxşı bir Ermənistan dövləti yaradıb. Bu dövlət onların arzuladıqları kimi böyük, "dənizdən-dənizə" olmayıb, sırf öz boylarına görə olub. Böyük dövlətləri böyük, sayı 50-100 milyonla ölçülən xalqlar yarada bilərlər.

Ən pisi odur ki, ermənilərin "böyük dövlət" qurmaq avantürası indi də davam edir. Onlar öz mənfəətləri üçün dost-müttəfiq, rəqib-düşmən demədən, hamının üstünə hücum etməyə hazırdırlar.

Bizim üçün ən yaxşısı odur ki, heç olmasa, indi, yüz ildən sonra Bakı ermənilərlə bizim aramızda "mübahisəli şəhər" deyil və bizi burada qırıb Çəmbəkənd dərəsinə doldura bilmirlər.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə formalaşan yeni hökumətdə 4 deputatın da yer alması müzakirələrə yol açıb. Əvvəlki iki yerin də boş qaldığını nəzərə alsaq, artıq Milli Məclisdə 125 deyil, 119 deputat oturur.

müxalifətin təmsil olunması üçün müəyyən addımlar atılmadı. Qardaş Türkiyə və düşmən Ermənistanda növbədənəkar parlament seçkilərinin keçirilməsi tələbləri var. Azərbaycan da iki dövlətlə eyni geopolitik müstəvidə olduğu üçün ölkəmizdə mütləq növbədənəkar

dənəkar parlament seçkiləri söhbəti artıq uzun müddətdir davam edir. Bu məsələdə son qərar hakimiyyətdən, daha doğrusu, onun birinci şəxsinə asılıdır. Düşüncəm budur ki, bugünkü iqtidar növbədənəkar parlament seçkiləri keçirə bilər yox, keçirməlidir. Bu, artıq labüddür.

ümumi parlament seçkiləri ilə bağlı plan qurmuruq. Şəxsi mülahizələrim var ki, erkən parlament seçkiləri keçirilə bilər. Açıq, boş qalan yerlərə seçkilərin keçirilməsi ağılıma batmır. İnanıram ki, növbədənəkar parlament seçkiləri keçiriləcək. Çünki bu seçkilər 2020-ci ildə

Seçkilər 125, yoxsa 6 dairə üzrə keçiriləcək?

Məlumat üçün bildirik ki, Milli Məclisin Hüquq Siyasəti və Dövlət Quruculuğu Komitəsinin sədr müavini Rövşən Rzayev Qaçqın və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Milli Məclisin Gənclər və İdman Komitəsinin sədri Fuad Muradov Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri vəzifəsinə, Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin sədr müavini Vüsal Hüseynov Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi vəzifəsinə, deputat Muxtar Babayev ekologiya və təbii sərvətlər naziri vəzifəsinə təyinat alıblar. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva Birinci vitse-prezident təyin edildiyi üçün 2017-ci ilin martında onun deputatlıq səlahiyyətlərinə xitam verilib. Bundan əlavə, iki həftə öncə deputat Astan Şahverdiyev qəfil ürək tutmasından dünyasını dəyişib.

Hazırda deputatsız qalan dairələr bunlardır: 14 sayılı Xəzər, 120 sayılı Cəbrayıl-Qubadlı, 101 sayılı Göygöl-Daşkəsən, 43 sayılı Sumqayıt üçüncü, 34 sayılı Xətai ikinci, 91 sayılı Ucar Seçki Dairəsi. 6 deputat yeri boş qaldıqdan sonra hökumətin parlamenti buraxıb, ilin sonuna qədər

parlament seçkiləri keçirilməlidir. 6 dairə üzrə seçkilər keçirmək əvəzinə, parlamenti buraxıb yeni seçkilər keçirilməsi daha məntiqlidir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bu gün vəziyyətlərdən uzaqlaşdırılacaq rütbəli məmurların parlamenti qohum-qardaşları, tanışları təmsil olunur. Bu baxımdan da Milli Məclisin yenidən formalaşmasına ehtiyac var. Bir sıra deputatları himayə edən Ziya Məmmədov, Fazil Məmmədov, Səlim Müslümov və digər

İstər dünyada, istər regionumuzda, istərsə də elə ölkəmizdə baş verən siyasi prosesləri analiz etsək görərik ki, indiki parlament buraxılmalı və daha yeni, bu günün ictimai-siyasi, iqtisadi çağırışlarına cavab verən təzə parlament formalaşdırılmalıdır. Bizim hazırkı parlament bir çox deputatların səsləndirdikləri məsuliyyətsiz və sərəmsə fikirlərə, bəyanatlara görə xalq arasında da etimadını itirib. Hazırkı parlamentdə, demək olar ki, müxalifət təmsil olunmur,

olarsa, növbəti parlament seçkiləri prezident seçkiləri ilə eyni zamana düşəcək. Bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycan kimi ölkələrdə belə düşünə var ki, parlament seçkiləri prezident seçkilərindən öndə olmalıdır. Bu bir az da ölkədə sabitliyin qalmasına xidmət edən amildir. Məhz buna görə 2020-ci ildə parlament seçkilərinin keçirilməsi real görünür".

AMİP katibi Əli Orucov boş dairələr üzrə seçkilərin keçirilməsi təqdirdə müxalifətin buna maraq göstərməyəcəyini qeyd etdi: "Hökumətin qismən də olsa yenilənməsi, yeni simalara etimad göstərilməsi parlamentdə dəyişdirilməsini dikte edir. Hakimiyyət qolları bir-biri ilə sinxron və sıx əlaqəli olduğundan bu yenilənmələr para-

Sərdar Cəlalovlu: "Mütləq növbədənəkar seçkilər keçirilməlidir"
Tural Abbaslı: "Hər seçkini bir şans kimi görürük..."
Razi Nurullayev: "Növbədənəkar parlament seçkiləri keçiriləcək"
Əli Orucov: "Müxalif düşərgə bu seçkilərdə iştiraka maraq göstərməyəcək"

dər növbədənəkar seçkilərə gedəcəyi ilə bağlı iddialar artır.

Maraqlıdır, 6 dairə üzrə seçkilər olarsa, yaxud növbədənəkar seçkilər təyin edilərsə, müxalifət bu seçkilərdə iştirak edəcəkmisə? **ADP sədri Sərdar Cəlalovlu** öncə Konstitusiyaya dəyişikliklərlə bağlı keçirilən son referendumu yada saldı: "Bu dəyişikliklər mövcud parlamentin fəaliyyətini qanundan kənar edir. Belə ki, hazırkı parlament bundan öncəki konstitusiyaya uyğunluq mütləq aradan qaldırılmalı və növbədənəkar parlament seçkiləri keçirilməlidir. Cəmiyyətimizdə də çox ciddi narazılıqlar var. İlham Əliyev elan edib ki, ölkədə ciddi nəzarət mexanizmi həyata keçirilməlidir. Bu mexanizmdən biri siyasi nəzarətdir ki, bu da parlamentdə müxalifətin təmsil olunması ilə mümkündür. Digəri isə ictimai nəzarətdir. Bu isə mətbuat azadlığı ilə mümkündür. Milli Məclisdə real

ləri artıq vəzifələrdə deyillər. Milli Məclisin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün yeni seçkilər çox vacibdir. Bir faktı da deyim, Azərbaycan praktikasında şahidi olmuşuq ki, bir sıra dairələr 5 il belə boş qalıb, yeni o dairələrə seçkilər keçirilməyib. Bu baxımdan 6 dairə üzrə təkrar seçkilərin olacağını düşünürəm. Əgər işdir seçki olsa, o zaman baxacağıq ki, bu seçkilərdə iştirak etməyə dəyər, ya yox".

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı hakimiyyətin boş qalan dairələrdə seçkilər keçirməyəcəyini düşünür: "Qanunvericiliyə görə, boş qalmış yerlərə hakimiyyət istəyə, yenidən seçkilər keçirə bilər. Ancaq bundan öncəki müşahidələrim deməyə əsas verir ki, hakimiyyət boş qalmış yerlərə seçki keçirməkdə həvəsli olmur. Həm də düşünürəm ki, 6-7 yerə görə hakimiyyət yenidən seçki prosesi kimi özü üçün "zəhlətökən" və problemlə işə girəməz. Növbə-

siyasi polemikalar getmir, fikir mücadilələri aparılmır. Hamısı onlara tapşırıqlar "lehinə" və ya "əleyhinə" düymələrini basmaq-la məşğuldurlar. Hakimiyyət nəinki növbədənəkar parlament seçkiləri keçirməlidir, bunu daha şəffaf, daha demokratik və daha ədalətli şəraitdə etməlidir. İslahatlara başlanmanın ən gözəl yollarından biri parlamentin demokratikləşdirilməsidir. Biz AĞ Partiya olaraq hər zaman o düşüncədə olmuşuq ki, siyasi partiyaların işi seçkilərdə iştirak etməkdir. Seçkilərdə iştirak edərək qalib gəlməyə çalışmalıyıq. Odur ki, istər boş qalan yerlərə seçkilər keçirilsə, istərsə də növbədənəkar seçkilər keçirilsə AĞ Partiya bu seçkilərdə tam gücü ilə iştirak edəcək. Biz yeni və yüksək siyasi iddialı partiya olaraq hər seçkini bir şans kimi görürük".

Yeni AXCP-nin sədri Razi Nurullayev seçkilərlə bağlı heç bir plan qurmadıqlarını söylədi: "Hazırda ne 6 dairə üzrə, ne də

lel aparılmalıdır. Əks halda aparılan kadr islahatları istənilən effekti verməyəcək. Bundan başqa, düşərgələr arasında siyasi mübarizə parlament divarları arasında gətirilməyə, bu, gec-tez meydanlara daşınacaq. Qıscası olaraq hakimiyyət qolları da yenilənməyə, islahatlara getməlidir. Hakimiyyət parlamentdə məsuliyyəti bölüşə biləcək siyasi qüvvələrin formalaşmasına şərait və imkan yaratmalıdır ki, gədən siyasi rəqabət inkişafa təkan versin. Əgər parlament deyil, boş qalan yerlərə seçkilər keçirilsə, çox ehtimal ki, müxalif düşərgə bu seçkilərdə iştiraka maraq göstərməyəcək. Nəzərə almaq lazımdır ki, yeni prezident və komandasına ən çoxu 100 gün vaxt tanınacaq. Payıza doğru isə ictimai-siyasi proseslər yenidən qızışa, həтта bu mübarizə meydanlaradək gedib çıxa bilər".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda problemlı kreditlərin həcmi yüksək olaraq qalmaqdadır. Mərkəzi Bankın məlumatına əsasən, bu məbləğ 1,7 milyard manatı keçib. Problemlı kreditlərin ölkə üzrə ümumi kredit portfelindəki payı da 14 faizə yaxınlaşmaqdadır. Qeyd edək ki, beynəlxalq praktikada adətən problemlı kreditlərin kredit portfelindəki payı təqribən 5 faizə yaxın olur. Hətta inkişaf etmiş ölkələrdə bu, 3 faizə yaxındır.

Mərkəzi Bankın rəsmi statistikasına istinad etsək, hazırda banklardan kredit götürən vətəndaşların sayı 2,5 milyon nəfərdir. Bu, o deməkdir ki, orta hesabla hər ailədə kredit götürmüş vətəndaş var. Onların xeyli hissəsi götürdüyü kreditləri qaytara bilməyərək, məhkəmə və bank arasında qalıb. Eyni zamanda banklar problemlı kreditlərin həcmnin artmasından ciddi zərər çəkməkdədir. Məhz problemlı kreditlərə görə sərtləşdirilən şərtlər üzündən banklar kredit verməyə çox ehtiyatlı yanaşır. Bu, özünü ölkə üzrə verilən kreditlərin həcmində azalma ilə büruzə verir.

Onu da bildirik ki, artıq bir neçə ildir dövlətin problemlı kreditlərlə bağlı məsələnin həllinə müdaxilə etməsinə dair ən müxtəlif səviyələrdə təkliflər səsləndirilir. Hətta bir çoxları prezident seçkiləri öncəsi dövlətin problemə əl qoyacağını gözləyirdi. İndi isə Cümhuriyyətin 100 illiyi ilə bağlı ey-

ni gözləntilər yaranmaqdadır.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkətinin rəhbəri Qubad İbadoğluna görə, problemlı kreditlərin idarə olunması ilə bağlı bir struktur yaradılmalıdır: "Ola bilər ki, bu, Mərkəzi Bankın, yaxud Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının nəzdində olsun. Bunlar ilk növbədə analitik araşdırmalar aparmalıdır. Bilinməlidir ki, problemlı kreditlər hansı valyutada daha çoxdur, onun nə qədərini qaytarılmasına ümid var, nə qədəri ümitsizdir. Yaxud hansı məbləğləri əhatə edən kreditlər nə qədər çəkiyə malikdir, problemlı kreditlərin nə qədəri banklardır, nə qədəri bank olmayan kredit təşkilatlarıdır. Bütün bu analizdən sonra hüquqi baza formalaşdırılmalıdır. Bir sıra dünya ölkələrində kreditləri qaytarmaq imkanında olmayan fərdi şəxslər məhkəmə yolu ilə müflis elan olunur, ya onlara krediti qaytarmaq üçün uzun

Dövlət problemlı kreditlər məsələsinə əl qoyacaqmı...

Qubad İbadoğlu: "Bunun üçün yetərincə maliyyə imkanları var"

Qubad İbadoğlu

müddət təyin edilir, ya da, ümumiyyətlə, ödənişdən azad edirlər. Azərbaycanda da bu praktikanın tətbiqi zəruridir, bir şərtlə ki, məhkəmələrin müstəqilliyi, korrupsiya və rüşvətdən uzaq fəaliyyəti təmin olunsun. Çünki indiki şəraitdə mənim nara-

hatlıqlarım var ki, məhkəmələr bu kimi hallarda vətəndaşların xeyrinə qərar çıxarmasınlar".

İqtisadçı-alim deyir ki, dövlətin problemə birbaşa müdaxiləsi müxtəlif variantlarda mümkündür: "Mümkündür ki, kreditin məbləğine

uyğun olaraq, dövlət hesabına ödəniləcək hissəyə əmsallar tətbiq olunsun. Tutaq ki, belə ola bilər ki, həcmi 5 minədək olan kreditlər azteminatlı təbəqələri əhatə ediyinə görə ödənişlərdən azadolma faizi həcmi 10 minədək olan kreditlərdən daha yüksək olsun. Bundan əlavə, xarici valyutada olan kreditlər üçün ödənişdən azadolma faizi manatla götürülənlərdən çox olmalıdır. Çünki devalvasiyalara görə xarici valyuta ilə kredit götürənlərin xərxi daha çox ağırlaşdırılıb".

Q.İbadoğlu dövlətin problemin həllinə müdaxiləsini zəruri sayır: "Əks təqdirdə bu məsələ maliyyə-bank sistemi üçün daha ciddi problemə çevriləcək. Baxmayaraq ki, əlində belə bir müdaxilə üçün

yetərincə vəsait var - Mərkəzi Bank Dövlət Neft Fondundan böyük həcmdə vəsait alır -, düzünü deyim, gözləmirəm ki, dövlət belə bir addım atsın. Lap əvvəldən də belə gözləntim olmayıb, indi də yoxdur. Bildiyiniz kimi, bankların rəhbərliyində olan şəxslər yaxın çevrələrinə çoxsaylı və irihəcmli kreditlər veriblər. Hazırda qayıtmayan kreditlərin böyük bir hissəsi məhz belə verilən kreditlərdir. Kimsə bankdan kredit götürüb özünə xaricdə villa tikdirib, bunun yükünün dövlətin üzərinə qoyulmasını düzgün saymıram. Bağlanan banklarda üzə çıxan faktlar göstərir ki, belə hallar kifayət qədərdir".

□ **DÜNYA,**
"Yeni Məsəvi"

"Şəhərli-kəndli" qovğası - səbəb nədir...

Belə iddialar var ki, "şəhərli-rayonlu" ayrı-seçkiliyin, qovğasının yaranmasının əsas səbəbi böyük şəhərlərdə yaşanan sıxıqla bağlıdır

Artıq bir neçə gündür ki, ictimaiyyətdə yenidən "şəhərli-rayonlu" söhbəti artmağa başlayıb. Buna səbəb isə "Bakı Metropoliteni" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin əməkdaşı Lalə Babayevanın sosial şəbəkədə rayonluları təhqir etməsi olub. Belə ki, L.Babayeva sosial şəbəkədə "Çastpik yazanlar öz kəndində qalsaydı, belə problem yaranmazdı. Həm təmiz, həm də rahat metro olardı" şərhini yazıb.

Onun bu şərhini qısa bir zamanda müzakirələrə, qalmaqala səbəb oldu, sosial şəbəkələrdə #hamimizkendchiyik# haştağı altında kampaniya başladı. Qalmaqalla bağlı "Bakı Metropoliteni"ndən münasibət bildirildi. Qurumun ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Nəsimi Paşayev qeyd edib ki, L.Babayevanın şəbəkələrdə müzakirə edilən fikirləri qurum adından yazılmadığı üçün buna görə metropoliten rəhbərliyi məsuliyyət daşımır: "Məsələ ilə bağlı heç nə deyə bilmərəm. Xanım metropoliten əməkdaşı olsa da, yazdıqları onun şəxsi düşüncələridir. Özünün şəxsi profilindən yazıb. 4 ildir mətbuat xidmətinin rəhbəri mənəm və qurumun adından mən çıxış edirəm. Bütün qurumlarda olduğu kimi, bizim də müxtəlif fikir və düşüncədə olan yüzlərlə əməkdaşımız var. Biz onların şəxsi fikirlərinə görə məsuliyyət daşıya bilmərik.

Onun şəxsi fikirlərinə şəxsi münasibətimi soruşsaz, təbii ki, düzgün hesab etmirəm. Emosiyalarına yenilərkə kifayət qədər səhv fikirlər qeyd edib".

Qeyd edək ki, Lalə Babayeva da haqqında yazılan xəbərlərlə bağlı yenidən səhifəsində paylaşım edib və yazıb: "Hörmətli soydaşlarımız, bu gün sosial şəbəkədə fikir ayrılığına səbəb olan şərhim, təəssüf edirəm ki, düzgün anlaşılımayıb və həmin şərh heç də çalışdığım müəssisənin mövqeyini əks etdirmir. Bu səbəbdən, Azərbaycan vətəndaşı olaraq, cəmiyyətimizdə belə arzuolunmaz rəy yaranacağı üçün çox təəssüf edir, bütün həmvətənlərimizdən yanlış anlaşmaya görə üzr istəyirəm".

Xatırladaq ki, "şəhərli-rayonlu" qovğası bundan əvvəl də gündəmə gəlib, çoxsaylı müzakirələr aparılıb. Buna misal olaraq, ötən il bəstəkar Aygün Səmədzadənin bakılı-

lar və rayonlularla bağlı işlədiyi ifadələri, ictimaiyyətin məsələyə reaksiyasını buna əyani sübut kimi qeyd edə bilərik. Bu problem təkcə müstəqillik dövrümüzdə deyil, sovet hakimiyyəti illərində də mövcud olub. Hətta hazırda dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrində belə bu cür hallara rast gəlmək olur - şəhərlilərin əksəriyyəti əyalət insanına qıcıqla yanaşır, onlarla ünsiyyətdə olmaqdan "qaçır".

Bəs səbəb nədir?

Ekspertlərin bir qismi qeyd edir ki, burada daha çox şüuraltı, psixoloji problemlər, kompleksli xüsusiyyətlər insanları bu cür davranmağa sövq edir. Digər iddialara görə isə "şəhərli-rayonlu" ayrı-seçkiliyin, qovğasının yaranmasının əsas səbəbi böyük şəhərlərdə, eləcə də paytaxtlarda yaşanan sıxıqla bağlıdır.

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu məsələ ilə bağlı "Yeni Məsəvi"ə danışır: "Bütün

bunların hamısının yeganə səbəbi odur ki, ölkədə siyasi səviyyə aşağıdır. Siyasi şüur aşağı düşdükcə qeyri-siyasi məsələlər ictimai münasibətlərdə üzə çıxır. O cümlədən yerli bəzəlik, "klançılıq", boy-buxun, cinsi məsələlər və sairə".

Sərdar Cəlalovlu onu da qeyd edib ki, inkişaf etmiş ölkələrdə bu cür hallar olmur: "Bu, ancaq inkişafdan geridə qalan ölkələrdə yaranır".

Sosioloq Əhməd Qəşə-

moğlu da qeyd edib ki, "şəhərli-kəndli" qovğası hər zaman mövcud olub: "Yəni "kəndçi" sözü bu gün düşülmüş söz deyil. 50 il də bundan əvvəl bu sözü eşidirdik. Bu da normal haldır. İnsanlar müəyyən inkişaf səviyyəsinə, həyat tərzinə görə bir-birlərindən fərqlənirlər. Qeyd edim ki, bəzən kənd yerində də şəhərliləri bəyənir, lağ edirlər. Ümumiyyətlə, qloballaşma prosesi gedəndə müxtəlif sosial təbəqədən olan insanlar bir-birlərinə sürətlə yaxınlaşmağa başlayır. Bu zaman da gərginlik çoxalır. Bunu da ya siyasi texnologiyalar, ya da hər hansı humanist yanaşma ilə yoluna qoyurlar, yaxud da əksinə, maraqlı qüvvələr bu prosesdən özlərinin xeyrinə istifadə etmək üçün onu gərginləşdirirlər".

Sosioloq qeyd edib ki, bəziləri bu cür məsələlərdən öz məqsədləri üçün istifadə edir: "Metro əməkdaşının dediyi təhqiredici ifadəyə gəldikdə isə qeyd edim ki, bu cür olaylarda bəziləri öz məqsədləri üçün sensasiya axtarıb, özünü sanki qəhrəman kimi göstərməyə çalışır və sairə. Bunun üçün də bu cür məsələlər nəzarət altında olmalıdır. İndiki vaxtda, şəraitdə müxtəlif təbəqələrin üz-üzə, qarşı-qarşıya gəlməsi təbii tarixi bir prosesdir. Ölkəmizdə yaranmış vəziyyətə görə bu, daha gərgin, kəskin şəkildədir. Olayı qızıqdırmaq milli maraqlarımızın əleyhinədir".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Məsəvi"

Erməni quyusu

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"A balam, bədi, həya eləyin! Balam, bu iki cüt, bir tək qorxaq ermənilər, bilmirəm, vallah, bizdən nə istəyirlər. Dünən Qazançı erməniləri bizim Sarvanlardan dörd nəfər elə bir igid oğlanlar öldürüblər ki, dörd yüz sən kimi çolaq erməni öldürsək, genə əvəzi çıxmaz..."

(Mirzə Cəlil, "Kamança")

Ermənistanda dünən müxalifət lideri Nikol Paşinyanla baş nazirin vəzifəsini icra edən Karen Karapetyan arasında danışıqlar başlanmalıydı, ancaq görüş heç başlamadı. Karapetyanın bu temada verdiyi açıqlamanı oxuyanda bərkədən güldüm. Çünki həmin açıqlamada erməni siyasətinin mahiyyəti tam şəkildə açıqlanmışdı. Sitat: "Paşinyan görüşün formatını, jurnalistlər tərəfindən necə işıqlanmasını və hətta bizdən ora kimin qatılmasını da özünün müəyyən edəcəyini söylədi. Belə danışıqlar olmur". Sitatın sonu.

Bəli. 100 ildən çoxdur biz türklər - həm Anadoluda, həm Qafqazda, həm də Güney Azərbaycanda yaşayanların hamısı nəzərdə tutulur - bu erməni xislətinin şahidləriyik. Xainlik, yalançılıq, qaraçıqırıq qoparmaq, ara qatmaq, oğurluq, terrorçuluq və üstəlik, bundan sonra danışıqları pozmaq. İndi bizə qazdıqları quyu öz qabaqlarına çıxıbdır. "Özünə rəva bilmədiyini başqalarına rəva bilmə" - bəşəriyyət tarixində, yəqin ki, bundan böyük qızıl düstur yaradılmayıbdır. Ermənilər öz xislətlərinin əsirdirlər.

Əlbəttə, mən qətiyyətlə irqçi deyiləm. Ən sevdiyim yazıçılardan biri Hrant Matevosyan olub. Ancaq istənilən xalqın tarixin hansısa dönəmində kütləvi psixoza yoluxma təhlükəsinin olduğunu da görmüşük. Hansısa müdriklərdən biri bu temada əla bir fikir söyləyibdir: "Bir adamın dəliliyi nadir rast gəlinir, xalqların dəliliyi isə çox olub".

Başla düşürəm, adama deyirlər, ermənilərdən sənə nə, öz dərdinizi çəkin. Ancaq bizi öz dərdimizi çəkməyə qoymayan qonşular varsa nə edək? Yüz ildən çoxdur elə bunların zir-zibilini yığırdırmıqla məşğuluq, başımızı qaldırmağa imkan yoxdur. Adam Qafqaz kimi gözəl bölgədən başını götürüb qaçmaq istəyir - belə yaramaz tiplərin elindən. Maraqlıdır ki, erməniləri dünyada tanıdan adamların da heç birisi indiki Ermənistan ərazisində yaşamayıbdır. Hamısı qıraqda, xaricdə, necə deyirlər, "adam olmuşdur". Çünki bunlar o qəddər paxıl, xain insanlardır ki, özlərinə də inkişaf eləməyə imkan vermirlər.

Bir soyqırımı uydurması ilə də dünyanı bezdiriblər. Aprelin 24-də rüsdilli saytlardan birində həmin "soyqırımı" haqda yazı verilmişdi, linkini də qoyuram marağı çəkən oxusun (<https://meduza.io/feature/2018/04/24/odnih-zagonya-li-v-saray-i-szhigali-zazhivo-drugih-topili-v-reke>). Maraqla oxudum ki, görəsən, təzə nə vardır. Bu, bir Ermənistan sakininin xatirələri idi, guya bunu bir qohumu 1980-ci illərdə qələmə alıb saxlamışdır. Adamın 1915-ci ildə 10 yaş varmış, guya türklər bunun ailəsini qırıblar, bu isə birtəhər rus ordusuna sığınıb və indiki Ermənistan ərazisində məskunlaşmış. Ancaq oxuyanda nəinki adamda faciə təəssüratı yaranır, əksinə, gülməyin tutur ki, nə qədər həyasız olmalısan, bunu soyqırımı adlandırasan. Birincisi, adamın atası silahla türklərə qarşı döyüşə gedib, qayıtmayıb. İkincisi, anası hara yoxa çıxıb, bunu şayiə əsasında yazır. Özü və qardaşları isə salamat şəkildə orda-burda, ən əsası isə türklərin arasında yaşayıblar! Rus-türk müharibəsinin cəbhə xəttində, silahlı toqquşmalar arasında hansısa dinc sakin ölübsə, bunu necə soyqırımı adlandırmaq olar? Məsələn üçün, bir yerdə adam xatırlayır ki, kənddə qardaşla yiyəsiz ev tapdıq, orda qovurma küpləri, taxıl, qızıl var, yeməkləri bizimlə bir evdə qalan 2 türk əsgəriylə (!!! - Z.H.) bölüşməyə məcbur olduq, ancaq qızılın yerini onlara demədik. Hələ bu harasıdır, zaraftıl soyqırımı xatirələri itkin bacısını da axtarıb, bunu yenə bir türkün evində tapır. Türk bunun bacısını özünə arvad eləmək istəyirmiş! Əcəb soyqırımıdır, eləmi? Üstəlik, bu, bacısını evdən qaçırdır, türk bunun dalıya düşür, yaxalayır, deyir, sən kimsən. Bu deyir qızın bacısıyam. Türk isə bunları sərbəst buraxır. Hitlerə bu mətni "soyqırımı tarixçəsi" kimi göstərsən, yəqin gülməkdən qarnı cınlardı.

Anekdot bununla da bitmir, "soyqırımı" şiddətli yerində İstanbul katolikosu (bunların qahımı imiş - naxçıvanlılar demişkən) bölgəyə adam göndərir ki, görün hansı salamatdır. "Soyqırımı" edən millətin paytaxtından...

Həyatımız belə qeyri-ciddi topluqla ağızlaşmaqda keçir.

Azərbaycan və Türkiyənin müstəqil Qarabağ hədəfi

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Türkiyədə ikitərəfli səfərdə olub. 11 aprel seçkilərindən sonra onun xaricə ilk ziyarəti qardaş ölkəyə etməsi təbii və öncəliklə Ermənistanı aydın bir ismarıqdır. O mənada ki, iki qardaş ölkə bütün regional məsələlərdə olduğu kimi, Qarabağ, erməni işğalı məsələsində də daima sinxron siyasət yürüdü və bundan sonra da yürüdəcək.

Bu siyasətin mühüm tərkib hissələrindən biri isə Ermənistanı təcrid yolu ilə iqtisadi cəhətdən taqətdən salıb çökdürməkdir. Son günlər işğalçı ölkədə yaşanan olayların səbəblərindən biri də budur.

Gözlənilməli kimi, qardaş məmləkətdə iki strateji müttəfiq dövlətin başçıları Qarabağ mövzusunda diqqətdə saxlayıb. Nəzərə alsaq ki, hazırda işğalçı Ermənistanın özündə kritik proseslər gedir: xunta rejiminin başçısı Serj Sərkisyan devrilsə də, inqilabi proseslər hələ başa çatmayıb (yazı hazırlanarkən Nikol Paşinyanın başçılığı ilə İrəvanda yeni kütləvi mitinqlər başlamışdı), o zaman məsələyə Ankara və Bakının daha həssas yanaşdığını söyləmək olar.

*****

Siyasi analitiklər isə Ermənistanı baş verənləri erməni xalqının düşdüyü ağır siyasi-iqtisadi böhrandan çıxmaq üçün növbəti, bəlkə də sonuncu şans olacağını istisna etmirlər. Bundan ötrü, əlbəttə ki, ilk növbədə əsas qonşuları - Türkiyə və Azərbaycanla münasibətlərini düzəltmək gərəkdir. İnqilabi yönləndirənlərin belə bir niyyəti varmı?

"Ermənistan öz subyektliliyini və suverenliyini yarımqıç ifadə edən məmləkətdir. Onun ən böyük gözləntisi Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətləri bərpa etməsidir. Ancaq həmin münasibətlərin olmamasının səbəbkarı elə Ermənistanın özüdür". Bu sözləri axar.az-a açıqlamasında **politoloq Tofiq Abbasov** deyib. O bildirib ki, prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə səfəri zamanı bu məsələlərin də müzakirəsi aparılıb.

"Bölgədəki vəziyyətdə Ermənistan həmişə risk mənbəyi kimi qiymətləndirilir. Bu həm Ankaranın, həm də Bakının yanaşmasına xasdır. Ermənistanın baş verən proseslərə Türkiyə və Azərbaycan yuxarıdan aşağı baxır. Bizim ölkələr imkanlı məmləkətlər olduğu üçün çalışır ki, bölgədəki proseslər, integrasiya meyilləri zəifləməsin. Bu baxımdan da mövcud risklərin neytrallaşması üçün bütöv variantlar hesablanaraq nəzərdən keçirilir. Hazırda Azərbaycan və Türkiyə arasında gedən yüksək səviyyəli görüşlərdə ikitərəfli münasibətlərin hamısı müzakirə olunur, yeni əməkdaşlıqla bağlı məsələlər öz təsdiqini tapır. Azərbaycanla Türkiyə regionda sabit, güclü, ixtiyar sahibi subyektlər kimi bu proseslərə nəzər salacaq və Ermənistanı baş verən proseslərin mahiyyətini, görülməyən tərəflərini nəzərdən keçirəcəklər. Geosiyasi baxımdan bu, təbii olan məsələdir", - deyir o

İki liderin Ankaradan İrəvana son mesajı - tarixi şans qaçırılsa..

Ermənistanı çökdürən tək səbəb; geri dönüş mümkündür, əgər...; işğalçı ölkədəki inqilab erməni xalqının böyük aldanişına da gətirə bilər; **politoloq:** "Ermənistan vəhşi siyasətindən əl çəkməlidir..."

qeyd edib.

Politoloq bildirib ki, Ermənistanı hakimiyyətə gələcək yeni siyasi elita etdiyi səhvlərdən düzgün nəticə çıxarsa, Azərbaycan və Türkiyə Ermənistanı kömək etmək iqtidarındadır: "Artıq Serj Sərkisyan proseslərdən uzaqlaşdırdı. Ola bilsin ki, bölgədəki vəziyyət müsbət tərəfə dəyişsin. Bu isə Ermənistanı hakimiyyətə gələcək şəxslərin aparacağı siyasətdən asılıdır. Hakimiyyətə gələn şəxslər öncə özlərinə hesab verməlidirlər ki, nəyə görə bu ölkə 20-25 ildir proseslərdən təcrid olunub?! Niyə onun beynəlxalq əməkdaşlıq proqramlarında iştirakı sıfıra bərabərdir?! Bunların hamısının səbəbi Ermənistanın özünün qonşuluq siyasətinin dağıdıcısı kimi çıxış etməsidir. Ermənistan vəhşi siyasətindən əl çəkməlidir. İrəvan özünü normal şəkildə ifadə edərsə və işğalçı siyasətindən əl çəkib, qonşularına qarşı utopik ərazi iddialarını bir kənara qoyarsa, onda qonşu dövlətlər Ermənistanı defolt vəziyyətdən çıxması üçün imkan yaradacaq".

Şübhə yox ki, son Əliyev-Ərdoğan görüşündən "əzabkeş xalq"a, İrəvana ünvanlanan əsas mesaj da elə bundan ibarətdir ki, işğalçı tərəfin "daşı etəyindən tökmək" zamanı yetişib...

*****

"Bütün İrəvan Sərkisyanın istefasını bayram edir. Görünür, son illər Sərkisyan real olaraq populyar olmayıb. Bu, inqilabın birinci səbəbidir. İkinci səbəb - adamlar səfalət və perspektivsizlikdən yorulublar". "Yeni Müsavat"ın məlumatlarına görə, bu haqda **rusiyalı tanınmış po-**

litoloq, prezident Putinin səlahiyyətli nümayəndəsi Sergey Markov yazıb.

"25 ildir ölkə Dağlıq Qarabağın blokada şəraitində, iqtisadiyyat real olaraq çətinlik içindədir. Üçüncü səbəb də elə budur ki, adamlar Qarabağ klanından yorulublar - hansı ki, uzun müddətdir ölkəni öz maraqları naminə idarə edir. İnqilabın dördüncü səbəbi - ABŞ hər şey edir ki, Rusiyanın bütün müttəfiqlərini əlindən alsın. Dördüncü səbəb - diaspora, məhz o, sosial şəbəkələr vasitəsilə inqilabın əsas qüvvəsi olub. Sərkisyanı məhz diaspora devirdi", - deyir politoloq qeyd edib.

Putinin danışımanın fikrinə, indi əsl vaxtdır ki, Rusiya özünün Ermənistandakı maraqlarının nədən ibarət olduğunu dəqiqləşdirsin. "Dəqiqləşdirsin və Rusiyanın təməl maraqlarına uyğun siyasətini dəyişdirsin", - deyir o əlavə edib.

*****

Beləliklə, aydın olan odur ki, Ermənistanı hakimiyyətə kim gəlir-gəlsin, Qarabağ problemi həll olmasın, yerdə qalan 4 problemi aradan qaldıra, öz xalqının xidmətçisi ola, onun durumunu yaxşılaşdırma bilməyəcək. Odur ki, ermənilərin növbəti böyük aldanişını da istisna deyil.

Bu yerdə Ermənistandakı inqilabın əsas fiquru Nikol Paşinyanın siyasi biografiyasında onun Dağlıq Qarabağ məsələsinə baxışını əks etdirən bəzi məqamları diqqətə çatdırmağa dəyər. Məsələ ondadır ki, Qarabağdakı separatçı qurumun "müstəqilliyini" tanımaq tərəfdarları olan Paşinyan da daima Serj Sərkisyanı bunda ittiham edib ki, "Ermənistan strateji tə-

rəfdaş Rusiyanın dəstəyi və müdaxiləsi ilə Azərbaycanla hərbi balans məsələsində uduzdu", Qarabağ danışıqlarında Xankəndinin iştirakının tərəfdarı olub. "Aprel hadisələrinin təkrarlanmaması üçün Azərbaycana elə zərbə endirmək lazımdır ki, zamanımız olsun ki, Azərbaycan hakimiyyəti, Əliyev heç olmasa bir il şok vəziyyətindən çıxma bilməyəcək". Bunu da vaxtilə o deyib.

2017-ci ildə parlamentdəki çıxışında isə bildirib ki, hazırda Qarabağ konfliktinin dinc yolla nizamlanması mümkün deyil: "İlk növbədə Qarabağ məsələsi ətrafında yaranmış vəziyyəti ciddi dərk etmək lazımdır, nəyin baş verdiyini anlamıq lazımdır. Qüvvələr balansının pozulması baş verib. Azərbaycan 7 milyard dollarlıq silahı ona görə almayıb ki, güzəştə getsin. Bizə deyirlər, madam ki, Azərbaycan 7 milyardlıq silah alıb, əziz xalqımız, gəlin, təslim olaq. Biz də deyirik ki, xeyir, belə deyil. Biz ordunun xərclər strukturunu dəyişdirilməsi hesabına, hərbi-sənaye kompleksini formalaşdırmaqla hərbi qüvvələr balansını bərpa etməliyik. Bugünkü vəziyyət məsələnin hərbi yolla həllini ortaya qoyur, sülh yolu mümkün görünmür" ("Turan").

Ancaq yəqin Paşinyana da aydındır ki, Rusiyanın dəstəyi olmadan müharibə yolu Ermənistan adlı kvazi-dövlət üçün tam iflas və kapitulyasiya yoludur. O isə özünü rusiyayönü saymır. Daha doğrusu, "nə rusiyayönü, nə də qərbyönü" deyir. Bunun belə olub-olmadığını bilmək üçün çox gözləmək lazım gəlməyəcək...

□ **Siyasət şöbəsi,**
"Yeni Müsavat"

Mənim budəfəki qəhrəmanım 1959-cu ildə Bakıda doğulub. Azər Ağalarov rejissor olmaq, heç olmasa, Moskva Dövlət Universitetinin ("MQU") jurnalistika fakültəsinə daxil olmaq, lap uzağı, dillər institutlarından birinə daxil olmaq istəyirdi. Atası - Azərbaycanda neyrocərrahlik xidmətinin banisi, Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun (hazırda universitet - red.) neyrocərrahiyyə kafedrasının müdir müavini Əliqulu Ağalarov isə övladının tibbi təhsil almasında təkid edirdi.

Azərbaycan əsilli almanlardır. Ancaq onlardan ötrü azərbaycanlı kökü, sadəcə, bir folklor deyil, həyatın aspektidir. Mənim uşaqlarım Azərbaycanı tanıyır və sevirler, məmnuniyyətlə orada olur və fəxr edirlər ki, valideynləri belə gözəl ölkəyədir. Azərbaycan isə ona görə gözəldir ki, uşaqların həyatında ilk azərbaycanlılar onların valideynləri olub - hansı ki, onlara dürüstlük, mədəniyyət və savad nümunəsi göstəriblər. Onlar bizi Azərbaycanla eyniləşdiriblər və bizim vasitə ilə ölkəni sevirler.

Mən həmişə öz övladları

ki, bizdə hakimiyyət dünyəvidir və o, ölkənin sekulyar kursuna böyük önəm verir. Razılışaq deyil, həyatın aspektidir. Mənim uşaqlarım Azərbaycanı tanıyır və sevirler, məmnuniyyətlə orada olur və fəxr edirlər ki, valideynləri belə gözəl ölkəyədir. Azərbaycan isə ona görə gözəldir ki, uşaqların həyatında ilk azərbaycanlılar onların valideynləri olub - hansı ki, onlara dürüstlük, mədəniyyət və savad nümunəsi göstəriblər. Onlar bizi Azərbaycanla eyniləşdiriblər və bizim vasitə ilə ölkəni sevirler.

Təhsil və mədəniyyət - tam xoşbəxtlik üçün bizə lazım olan əsas şey budur. Əhali ilə işləmək, onu yetişdirmək lazımdır. Hər dəfə hessas nöqtələrə toxunmaqdan qorxmaq gərəkdir deyil. Düz, yaxşı nə varsa, yumşaq güc vasitəsilə beyinlərə yeridilməlidir. Heç kim heç vaxt vermiş təhsilənin təsisatlarının kəskin sındırılmasına şad deyil. Odur ki, heç bir inqilab. Problemlər müstəsna olaraq təkamül yolu ilə çözülməlidir. Ancaq ardıcıl şəkildə, zaman-dan sui-istifadə etmədən. "Təkamül yolu ilə inkişaf" lətifəyə və ya karikatürə çevrilməməlidir.

- Sizcə, Azərbaycan Avropadır?

- Avropadır, ya yox, bilmirəm, amma bir şey yəqindir: hər bir azərbaycanlı Avropaya can atır, hətta onu söysə belə. Bu, çox yaxşıdır. Qoy gəlsinlər və buradakı xeyirxahlığı, davranış mədəniyyətini, nəzakəti görsünlər. Görsünlər ki, pul və cib şey olsa da, həyatda heç də hər şey satılmır və alınmır.

Avropadakı azərbaycanlılar böyük xəyalpərəstlərdir. Onlar Avropada yaxşı nə görürsə, onu xəyalən öz ölkələrinə proyeksiya edirlər və anlayırlar ki, çox şey, sən demə, asanca bizim həyatımıza düşür. Əslində bizə çox şey də lazım deyil. Hər şey özümüzdə var: texnoloji tərəqqini 100 faiz götürmüşük, müstəsna olaraq "Qərb stili"ndə geyinirik, Qərbdə təhsil almağa üstünlük veririk.

Biz azərbaycanlı avropalılar tort üzərində Qafqaz albalısı kimi yirik. Heç bir halda özümüzü Avropaya və onun dəyərlərinə qarşı qoymalı deyilik. Mütərəqqi dünya bizə nə təklif edir? "İnsan haqları", "söz azadlığı", "yerdəyişmə və ticarət azadlığı" və s. bu kimi faydalı, yaxşı şeylər. Hətta Qərbdəki sistem zədələndikdə, kiçik böhranlar baş verə bilər.

Hələ ki, Avropa ölkələri bunun öhdəsindən gəlir. Və eger biz görürüksə ki, Avropa öz dəyərlərindən geri çəkilir və ya hansısa revizionist dalğa, şərti desək, "azadlıq, bərabərlik və qardaşlığa" qarşı çıxır, o zaman bundan kam almaq yox, ciddi narahat olmaq lazımdır. Heç nə ümumbəşəri dəyərlərdir.

Yekunda - 1976-cı ildə o, müalicə fakültəsinə daxil olur. Oranı bitirdikdən sonra Təcili Yardımada işləyir. 1992-ci ildə Almaniya emiqrasiya edir. Almaniya və Çexiyada radio jurnalisti kimi çalışır. Almaniya da tibbi təcrübə sahəsində 14 illik staja malikdir. 4 övladı var. Hazırda İspaniyada yaşayan azərbaycanlı musiqiçi və həkim Azər Ağalarovla müsahibənin 2-ci, sonuncu hissəsini təqdim edirik.

(Əvvəli ötən sayımızda)

- Mirzə Xəzər sizdən ötrü şəfərdən daha çox müəllim idimi?

- Məhz müəllim idi. Mənə

Azərbaycan dilinin gözəlliklərini, incəliklərini, nüanslarını açdığı üçün ona ömrümün sonuna kimi minnətdar olacağam. Sən demə, bizim çox füsunkar, mükəmməl dilimiz varmış. Mənim xəbərim yox idi, təsəvvür edirsizmi?

Baş düşməyiniz üçün deyim ki, hər şey çox ciddi və sərt idi. Redaksiyada biz bir-birimizlə yalnız azərbaycanca danışa bilərdik. Hər gün ingilis dilində dünya mətbuatını alır, Azərbaycan dilinə tərcümə edir və efirdə oxuyurduq. Bu, daha çox bizim regionla, keçmiş SSRİ ölkələri ilə bağlı xəbərlər idi. Beləcə, tədricən azərbaycanca danışmağı öyrəndim. Prosesin özü mənə zövq verirdi. Bütün həyatını Azərbaycanda yaşayasan, öz ana dilini kifayət qədər yaxşı bilməyəsən və onu Almaniya da öyrənəsən - razılışın ki, burada məzəli nəse var. Radiodakı stress də az deyildi. Fəqət, Bakıda Təcili Yardımada qazandığım çox qiymətli iş təcrübəm stress situasiyalarını önləməyi mənə öyrətdi.

Amma hər yaxşı şey nə vaxtsa yekunlaşır: radioda işləyəndən bir il sonra, nə vaxt ki, artıq Münhendə oturmuşam, Mirzə Xəzər də dost olmuş, radio-aparıcı olmuş, hətta Azərbaycan dilini mənimsəmişdim, ABŞ qərara gəldi ki, radionu bağlasın. "SSRİ daha yoxdur, missiya yerinə yetirilib, odur ki, fəaliyyəti qapada və xərcləri ixtisara sala bilərik". Kongresdə bağlanma əleyhdarları ilə tərəfdarları arasında savaş gedirdi. Yekunda Vatslav Havelin (Çexiyanın oxvaxtı mərhum prezidenti - red.) radionun mənzil-qərgahını simvolik 1 kroına Çexiyadakı keçmiş parlamentin binasına köçürmək təklifi ilə razılışdılar.

Beləcə, Havelin sayəsində

"Azərbaycanlılar böyük xəyalpərəstlərdir"

Azər Ağalarov: "Heç nə ümumbəşəri dəyərlərin inkarı üçün bəhanə ola bilməz"

"Hələ ki, Monteskye, Russo, Axundovun təkliflərindən daha yaxşısını təklif edən olmayıb"

də biz 1994-cü ildə Praqada peyda olduq. Münhendən bura, Mirzə Xəzər də daxil, radionun üç əməkdaşı uçdu. Praqada biz yeni rəqəmsal sistem aldığımız ki, bu da bir çox problemləri sadələşdirdi və iş qabağa getdi - ta mileniya kimi. Görünür, 2000-ci ildə nəse baş verməli idi və verdi. Səmi deyim ki, ağılsızlıq kimi görünürdü: mən radiodan getmək və tibbi peşəm üzrə işləmək üçün Münhenə qayıtmaq qərarı verdim.

Məsələ ondadır ki, Münhendə Avropada ilk dəfə olan Diaqnostik Mərkəz açılmışdı. "General Elektrik"dən ən yeni avadanlıqlar, o cümlədən üçölçülü diaqnostika aparatı gətirilmişdi. Bu aparatı işlətmək mənə təklif edilirdi. Əsas üstünlüyüm o idi ki, alman dilini bilmək tələb olunmurdu, klinika yerli dili iş prosesinin gedişində öyrənməyimə razı idi. Mənim ingiliscəm,

ruscam, hətta azərbaycanca onlara daha çox lazım idi, çünki klinika dünyanın hər yerindən pasiyent axını gözləyirdi. Elə də oldu: biz kral ailələrinin üzvlərini, futbol klublarını, ulduzları və biznesmenləri müayinədən keçirirdik.

- "Azadlıq" radiosunun xəbər aparıcılığından - sanballı cənablara xidmət üçün Münhen klinikasına. Qulaqcıqları çıxarıb tibbi xalata geymək yeni belə asan oldu?

- Mirzə Xəzər də nə baş verdiyini anlaya bilmirdi. Bizim uzun söhbətimiz oldu. O, çox narahat idi ki, bunca il fasilədən sonra mənə təbətə qayıtmaq çətin olacaq. Ancaq qərar qəbul edilmişdi. Mənə elə gəlirdi ki, "ikinci nəfəs" açıltı və alman səhiyyə sistemində adaptasiya ola biləcəyəm.

Münhendə anatomiyani bərpə eləməli və yada salmalı oldum ki, patologiyani başa düşüm, tibbi informatikani, re-

konstruksiya olunmağı öyrənməli oldum, damarlara, sümüklərə təzədən diqqət yetirməli oldum. Yekunda bu klinikada 2014-cü ildə üçölçülü diaqnostika şöbəsinin müdiri işlədim. Sonra isə, bildiyiniz kimi, İspaniya.

- Sizin iki övladınız Almaniya da doğulub. Onlar - Azərbaycan əsilli almanlardır. Onlarda nə vaxtsa öz identiklikləri haqda suallar yaranıbmı? Övladlarınız üçün azərbaycanlı kökü hansı önəm kəsb edir?

"Biz azərbaycanlı avropalılar tort üzərində Qafqaz albalısı kimi yirik"

- Mənim tək uşaqlarım yox, qız nəvəm də Almaniya da doğulmuş macal tapıb. Onlarda identikliklə bağlı heç bir problem olmayıb. Onlar hər şeyi çox tez başa düşüblər və alman cəmiyyətində öz yerlərini müəyyən ediblər. Bəli, onlar

ma deyirdim: "Sizin qiymətiniz olmayacaq, eger Azərbaycanla bağlı yaxşı nə varsa, onu almanların bütün yaxşılıqları ilə birləşdirə bilərsiniz. Cənublular kimi istiqanlı və açıq, səmimi və ehtiraslı qalın". Bunlar hamısı, elə almanlarda fəlakətli şəkildə çatışmayan cəhətlərdir.

Düz başa düşün, mənim heç bir illüziyam yoxdur və Azərbaycanın problemləri bərdə də əla məlumatım var. Mənim vaxtımda onlar qat-qat çox idi - ölkədən gedəndə orada qarışıqlıq hökm sürürdü. İllər ötdükcə, ələxüsus emiqrasiyada beyin bütün neqativ epizodları keçmiş həyatdan

uzaqlaşdırır. Beynimiz bu cür qurulub. Xatirələrdə yalnız yaxşı, işıqlı məqamlar qalır və bunda da nəse ilahi bir mənə var.

Bax, belə. Azərbaycan - Qərb dəyərlərini bəyan edən dövlətdir. Ondən çıxış edirəm

inkarı üçün bəhanə ola bilməz və olmamalıdır. Hələ ki, Monteskye, Russo, Axundovun təklif elədiklərindən daha yaxşısını təklif etmək heç kəsə müyəsər olmayıb.

□ Ələkbər ƏLİYEV, yazıçı, İsveçrə

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu "Yeni Müsavat" a açıqlamasında gənc kadrların vəzifəyə gətirilməsini tənzim edib. O həmçinin qeyd edib ki, dünyada bir neçə gənc lider var ki, hər kəsin başına bələdir.

Sitat: "Şimali Koreyanın prezidenti 22-23 yaşında hakimiyyətə gəlib, bu gün də dünyaya meydan oxuyur. Bəşər Əsəd də 26 yaşında hakimiyyətə gəlib, bu gün törətdikləri göz önündədir. Siyasət 60-70 yaşlı insanların məşğuliyyət sahəsidir. Ona görə hansısa gəncin hakimiyyətə gətirilməsini müsbət qiymətləndirmirəm".

Qeyd edək ki, dünya təcrübəsində çoxlu sayda gənc yaşda baş nazir, nazir, prezident vəzifəsinə gələn siyasətçilər var. Məsələn, hazırda dünyanın ən gənc baş naziri Avstriyanın baş naziri Sebastian Kruzdur - 31 yaş. O, hələ ki, hüquq təhsilini tamamlayıb. Castin Trüdo isə 3 il öncə 44 yaşında Kanadanın baş naziri vəzifəsinə gəlib. Vladimir Putin 48 yaşında Rusiya kimi böyük bir dövlətin prezidenti seçilib. Gürcüstanın eks-prezidenti Mixeil Saakaşvili də vaxtilə dünyanın ən gənc siyasi liderləri siyahı-

sında olub. Belə ki, Saakaşvili 1995-ci ildə 28 yaşında Gürcüstan parlamentinin deputatı seçilib. 5 il sonra ədliyyə naziri vəzifəsinə qədər yüksəlir. 37 yaşında isə Gürcüstanın prezidenti olub.

Hazırda dünyanın ən gənc prezidentləri siyahısında Fransanın prezidenti Emmanuel Makron liderdir. O, ötən il 39 yaşında seçkilərdə qalib gələrək Fransanın prezidenti olub. Makron hələ 27 yaşında iqtisadiyyat nazirliyində, 2012-2014-cü illərdə prezident Fransua Ollandın yanında baş katibin müavini işləyib. Sonradan isə iqtisadiyyat naziri təyin edilib.

18 yaşından siyasətə qoşulan, hazırda **AĞ Partiyasının sədri olan Tural Abbaslı** "Yeni Müsavat" a danışaraq məsələyə bu cür mövqə bildirdi: "Sərdar Cəlaloğlunu tanıyan şəxs kimi deyilərəm ki, o, kifayət qədər müasir dünyagörüşünə, demokratik təfəkkürə malik bir siya-

setçidir. Mən bu mövqeyi daha çox bəyən yaşla əlaqələndirərdim. Belə ki, bu yaşdakı insanlarda daha gənc nəsəl haqqında adətən mənfi fikirlər formalaşır, onlara da-

yət qədər uzada da bilərəm. Odur ki, düşünürəm ki, cəhəllik yaşa baxsın. Atalarımız demiş "Ağıl yaşda deyil, başdadır". Ancaq, təbii ki, gənclərin idarəetmədə baş-

yl Xətaini və s. göstərmək olar. Yeni demək istəyirəm ki, istənilən halda gənclərin idarəetmədə öndə olmalarının ancaq müsbət tərəfləri ola bilər. Mən çox istərdim ki,

dəstəyi ilə dəyərləndirilməlidir. Təyinatda yaş heç də təcrübə demək deyil. İnsanların təcrübəsi önəmlidir. Sərdar Cəlaloğlunun bu cür fikirlərini təbii qarşılayıram,

"Siyasət 60-70 yaşlı insanların məşğuliyyətidir" fikrinə reaksiyalar

ADP sədrinə atalar sözü müzə nümünə göstərdilər: "Ağıl yaşda deyil, başdadır..."

ha az inamla yanaşılır. Hələ min illər öncəki ağsaqqallara aid edilən "İndiki gənclər çox korlanıb" deyimi dediklərimə bir nümunə ola bilər. Əgər konkret səsləndirilən arqumentləri analiz etsək görürük ki, Sərdar bəy haqlı deyil. "Dünyanın başına oyun açanların" yaş həddinə baxsaq görürük ki, bu sahədə yaşlılar gənclərdən xeyli irəlidir. Məsələn, gündə yazdığı bir Tvitlə dünyanın iqtisadiyyatını və siyasi səhnəsini alt-üst edən ABŞ prezidenti Donald Tramp qətiyyən gənc deyil, zor gücüylə dünyanı təsir altında saxlamaq istəyən Rusiya prezidenti Vladimir Putin də gənc deyil, dünənə qədər Afrika qitəsində qançənliyi ilə ad çıxarmış Muqabe gənc deyildi, Kubanı inkişafdan saxlayan Fidel və Raul Kastro qardaşları gənc deyildilər. Mən bu siyahını kifa-

da olmalarının üstünlükləri çatışmazlıqlarından xeyli çoxdur. Gənclər daha enerjili, daha yaradıcı, daha potensialı, daha kreativ, daha ambisyalı və daha çox verimli olurlar. Təbii, gəncliyin də çatışmayan cəhəti var, bu da təcrübə azlığıdır. Bunu da aradan qaldırmaq çox asandır. Belə ki, Sərdar bəy və digər yaşlı siyasətimiz öz təcrübələri ilə bu gənc liderlərlə bölüşsələr, bu problem aradan qalxır. Baxın, bu gün yaşadığımız dünyaya bu şəkili və bu yönü verən insanların çoxu da gənc olub. Bunlara misal kimi, tarixə adını Böyük kimi yazdıran İsgəndər Makedoniyalı, tarixin ən böyük imperiyasının bəni olan Hun imperiyasının banisi Atillanı, İstanbulun fəthi ilə dünyaya yeni şəkil verən Fatih Sultan Məhəmməd xanı, Səfəvi imperatoru Şah İsmə-

ummiyyətlə, Azərbaycanda həm siyasi, həm elmi, həm də iqtisadi sahələrdə gəncləşmə prosesi başlasın. Belə olarsa, bizlər hər sahədə tez bir zamanda Azərbaycanımızın sürətli inkişafının şahidi olarıq".

İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri isə məsələyə bu cür münasibət bildirdi: "Sərdar Cəlaloğlunun fikirləri hər zaman təzadlı olub. Və hər zaman pis örnəklərlə arqument gətirməyə çalışıb ki, siyasətlə yaşlı insanlar məşğul olmalıdır. Halbuki bunun dünyada əks, gözəl örnəkləri də var. Kanadanın, Avstriyanın baş nazirləri, Fransanın prezidenti 30-40 yaşlı siyasətçilərdir və onlar dünya siyasətində çox önəmli rol oynayan, düşüncələri ilə gündəm yaradan şəxslərdir. Buna görə də siyasətçi yaşla deyil, peşəkarlıqla, xalqın

o mənada ki, insan, yəqin ki, özünü bu proseslərdən kənarında görmək istəmir. İkinci də ki, Sovetdən qalma bir təcrübə var idi ki, yaşlılar daha təcrübəli, daha yaxşıdır. Yəqin ki, Sərdar Cəlaloğlu həmin yanaşmanın, düşüncənin içərisindədir, ondan kənara çıxma bilməyib".

Natiq Cəfəri bir daha vurğuladı ki, idarəetmədə daha çox gənc kadrların olması vacibdir: "Əslində isə, qeyd etdiyim kimi, siyasətinin dəyəri biliklə, bacarıqla, menecment idarə etmə qabiliyyətləri, xalqın dəstəyi ilə ölçülür. Bu anlamda siyasətçinin yaşlı və ya cavan olması önəmli deyil. Gənclərin dünya görüşünün daha yüksək olması onları ən azı bir addım öndə çəkir. Bu baxımdan düşünürəm ki, idarəetmədə daha çox gənc kadrların olması vacibdir".

□ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Hüseyn Abdullayevin barəsində çıxarılmış şərti cəza hökmü həbslə əvəzlənib

Onun barəsində yeni maddələr üzrə araşdırmalar davam edir

Türkiyədə saxlanılaraq Azərbaycana təhvil verilən "Quska" ləqəbli biznesmen, sabiq deputat Hüseyn Abdullayevlə bağlı istintaq davam edir, yeni detallar ortaya çıxır.

Azərbaycana gətirildiyi gündən onun haqqında tezliklə həbs-qətimkan tədbirinin seçiləcəyi gözlənilsə də, bunun tam əksi baş verib. Belə ki, aprelin 24-də H.Abdullayevin Bakı İstintaq Təcridxanasına köçürüldüyü məlum olub. Məhkəmə önünə çıxarılmadan təcridxanaya köçürülməsi və bunun ictimaiyyətdən gizli saxlanması çoxsaylı suallar doğurub. Hər kəsə bellidir ki, bir şəxs barəsində həbs-qətimkan qərarı seçilmədən o şəxs təcridxanaya köçürülə bilməz. O zaman bir sual meydana çıxır.

"Quska"nı Bakı İstintaq Təcridxanasına aparın səbəb

nədir? Bu suala cavab tapmaq üçün onun vəkili, eləcə də aidiyyəti qurumlardan açıqlama almaq istəsək də, buna nail olmadıq. Lakin etibarlı mənbələrimiz vasitəsilə H.Abdullayev barəsində bəzi faktlar əldə etməyi bacardıq. Məlum oldu ki, "Quska" məhkəmə önünə çıxarılmayıb, onu istintaq təcridxanasına aparın yol 2007-ci ildən keçir. Belə ki, 11 il öncə deputat həmkarı Fəzail Ağamalı ilə parlamentdəki məlum qarşıdurmasına görə həbs edilərək, iki il azadlıqdan məhrum edilən H.Abdullayevin həmin cəzası bərpə olunub. Etibarlı mənbənin verdiyi daha bir fakt da on-

dan ibarətdir ki, "Quska" 2012-ci ildə ölkəni tərk edib Almaniyaya qaçdıqdan sonra onun haqqında 213.2.2. maddəsi (külli miqdarda vergidən

yayınma) ilə cinayət işi açılarkən belə bir qərar da verilib ki, o həbs edildikdə 2007-ci ildə aldığı cəzanın qalan hissəsini çəkməyə davam etsin, paralel də

olaraq vergidən yayınma maddəsi ilə ittiham olunsun. Məhz bunlar əsas tutularaq sabiq deputat Azərbaycana gətirilib, iki gün Vergilər Nazirliyinin İstin-

taq idarəsində dindirildikdən sonra şərti cəzası üzrə məhkəmə hökmü həbs qərarına dəyişdirilib və o, "Kürdəxanı" Təcridxanasına köçürülüb.

H.Abdullayevin 2007-ci ildə olduğu kimi, hakimiyyətlə anlaşmaq üçün yollar aradığı barədə də redaksiyamıza məlumat daxil olub. Sabiq deputatın həbsinin siyasiləşməsinə istəmədiyi və hətta bunun üçün daha çox siyasi məhbusların hüquqlarını müdafiə edən tanınmış bir vəkilə müqavilə bağlamaqdan imtina etdiyi də bildirilir.

Amma onun bu dəfə hakimiyyətlə anlaşmağa həbsxanadan qurtulmaq şansları sıfır faizlə dəyərləndirilir. Çünki 11 il öncə anlaşma ilə azadlığa çıxmağa nail olan "Quska" o zaman üzərinə müəyyən öhdəliklər götürsə də, sonradan onların hər birini pozub. Digər tərəfdən, xaricdə olduğu müddət ərzində daim Azərbaycan hökumətinə və ona rəhbərlik edənlərə qarşı aparılan kampaniyanın əsas təşkilatçılarından biri olub. Bunun üçün də keçmiş komandasının ona qarşı nə qədər qəzəbli olduğunu təsəvvür etməmək çətin deyil. Bütün bunları nəzərə alaraq H.Abdullayevin növbəti dəfə anlaşma yolu ilə azadlığa çıxma şansları tükənmiş hesab olunur...

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

İqtisadiyyatımızda daha bir yenilik - ərəb pulları Azərbaycana gəlir...

Natiq Cəfəri: "Yeni layihələrin həyata keçirilməsində, iş yerlərinin açılmasında ərəb investorları ciddi rol oynaya bilər"

Azərbaycana gələn ərəb turistlərinin sayı artan xətlə inkişaf edir. Son statistikaya görə, bu ilin yanvar-mart aylarında Körfez ölkələrindən gələnlərin sayında daha çox artım müşahidə edilib. Ötən ilin yanvar-mart ayları ilə müqayisədə ölkəmizə gələn Küveyt vətəndaşlarının sayı 7,1 dəfə, Bəhreyn və Qətər vətəndaşlarının sayı hər biri üzrə 2,7 dəfə, Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşlarının sayı 2,4 dəfə, Oman vətəndaşlarının sayı 1,9 dəfə, İraq vətəndaşlarının sayı 1,7 dəfə, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri vətəndaşlarının sayı 1,3 dəfə artıb.

Bu artım özü ilə bərabər ərəb investisiyasının da ölkəmizə gəlməsinə səbəb olub. Belə ki, son zamanlar böyük ərəb şirkətlərinin ölkəmizdə nümayəndəlikləri yaradılmaqdadır. Son olaraq Səudiyyə Ərəbistanı vətəndaşı Almarı Talal Hussainin təmsilçisi olduğu "Aramco Overseas Company Azərbaycan" dövlət qeydiyyatına alınıb. Şirkətin nizamnamə kapitalı 10 min avrodur. "Aramco Overseas Company" neft və kimya sənayesi şirkəti kimi fəaliyyət göstərir. Şirkət həmçinin tədqiqat, texnologiya, mühəndislik, təchizat, kadr və ixtisasartırma xidmətləri təklif edir.

Bundan başqa, "Etihad Airways P.J.S.C" şirkətinin Azərbaycandakı filialı dövlət qeydiyyatına alınıb. Şirkətin qanuni təmsilçisi Ahmad Sed Mohaməd Ali Ahmaddır.

Eyni zamanda Səudiyyə Ərəbistanına məxsus lou-kost aviaşirkəti olan "Flynas" 2018-ci ilin yayından etibarən Bakıya uçuşlar həyata keçirəcək. Bu barədə "The National" nəşri şirkətin baş direktoru Bəndər əl-Muhannaya istinadən xəbər verir. Baş direktor bildirib ki, bu ilin yayından şirkət beş istiqamət üzrə - Gürcüstan (Tbilisi), Azərbaycan (Bakı), Avstriya (Vyana), Yunanistan (Afina) və Türkiyə (Trabzon) uçuşlarına başlayacaq.

Ərəb ölkələrindən gələn turist sayının artmasını nəzərə alan AZAL da Bakıdan Səudiyyə Ərəbistanının daha dörd şəhərinə uçuşlar yerinə yetirməyi planlaşdırır. Hazırda

Səudiyyə Ərəbistanından olan tərəfdaşlar ilə mayın 15-dən Mədinə şəhərinin hava limanına, Ciddə aeroportuna (mayın 18-dən), Qassim aeroportuna (iyunun 15-dən) və Hail aeroportuna (iyulun 1-dən) müntəzəm reyslərin yerinə yetirilməsi üzrə danışıqlar aparılır. AZAL aviaşirkəti iyunun 15-dən etibarən Səudiyyə Ərəbistanının Dammam və Ər-Riyad şəhərlərinə reyslərin yerinə yetirilməsi barədə artıq razılıq əldə edib.

Bəs, görəsən, ərəb ölkələri ilə Azərbaycan arasındakı iqtisadi əlaqələrin güclənməsinə yönələn bu kimi hadisələrdən sonra ölkəmizə daxil olan ərəb investisiyası arta bilərmi? Azərbaycanda ən çox hansı sahə ərəblər üçün cəlbəddici ola bilər?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualları cavablandıran iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri bildirdi ki, hər bir ölkənin ən böyük istəklərindən biri daha çox xarici investora cəlb edilməsidir: "Çünki xarici investor ölkəyə daha çox vəsaitin gəlməsi, iş yerlərinin artması, iqtisadiyyatın canlanması, yeni istehsal sahələrinin yaranması deməkdir. Azərbaycanda xarici investisiyaları bu şəkildə ayırmaq doğru olmazdı ki, ərəb investisiyaları üçün xüsusi bir re-

jim olsun, digər ölkələrdən investisiya qoyanlar üçün başqa bir rejim olsun. Bu, doğru yanaşma olmazdı. Ümumilikdə Azərbaycanda investisiya mühitinin genişlənməsinə, yaxşılaşmasına ehtiyac var. Bu həm qanunvericilik səviyyəsində bezi dəyişiklikləri özündə ehtiva edir, həm mülkiyyət toxunulmazlığı ilə bağlı məhkəmələrin işində olan ciddi problemlərin aradan qaldırılmasını tələb edir.

Ümumilikdə isə, ərəb ölkələrindən gələn investorların olması müsbət haldır. O mənada ki, yeni iş yerlərinin yaranmasında, yeni layihələrin həyata keçirilməsində ərəb investorları ciddi rol oynaya bilər. Çünki Ərəbistan yarımadasında 100 milyardlarla investisiya portfeli olan fondlar fəaliyyət göstərir. Səudiyyə Ərəbistanında, Küveytdə, Qətərdə bu cür fondlar var. Həmin investisiya fondlarının Azərbaycana cəlb olunması çox yaxşı olardı ki, gələcəkdə hansısa iri layihələrin həyata keçirilməsi dövlət büdcəsindən yox, məhz həmin fondlardan maliyyələşsin".

İqtisadçının fikrincə, Azərbaycanda xarici investisiyanın yatırılması üçün cəlbəddici olan çox az sahə var: "Bu əsasən turizmdir, kənd təsərrüfatı və neft sənayesi-

dir."Aramco Overseas Company" Səudiyyə Ərəbistanının ən böyük neft şirkətidir. Ola bilər ki, bu şirkət neft emalı üzrə müəyyən layihələrlə bağlı Azərbaycanda fəaliyyət göstərməkdə maraqlıdır. Xarici investorların, o cümlədən ərəblərin Azərbaycanın kənd təsərrüfatı sektoruna marağı yaranıb. Ölkəmizin kənd təsərrüfatı məhsullarının Ərəbistan yarımadasına ixrac olunması üçün kifayət qədər münbit şərait var. Son iki ildə ərəblərin Azərbaycan turist səfərlərində də ciddi artım nəzərə çarpır. Çünki ərəb turistləri bizdəki ortama daha çox bəyənirlər. Azərbaycanın müsəlman ölkəsi olması, həmçinin ölkədə sabitliyin, təhlükəsizliyin olması səbəbindən onlar burada daha rahatdır. Öz ölkələrində müəyyən qadağaların tətbiq olunduğunu nəzərə alsaq, burada istədikləri kimi əylənə və dincələ bilərlər. Bütün bunlar Azərbaycanı ərəb turistləri üçün də, ərəb investorları üçün də cəlbəddici edir. Daha çox təşviq proqramları tətbiq etməklə bu marağı bir qədər də artırmaq lazımdır. Təkcə ərəblər üçün deyil, Avropadan, Amerikadan, Kanadadan, Yaponiyadan, Çindən gələn investorlar üçün də Azərbaycan münbit bir mə-

"Qərbi ölkələri ərəb dünyasının yeraltı və yerüstü sərvətlərini talan etmək istəyir" - Ruhani

"Əgər İranın nüvə sazişinə dair Hər tərəfli Birgə Fəaliyyət Planı pəs idisə, niyə onu imzaladınız?.."

APA-nın Tehran bürosunun məlumatına görə, bu sözləri İran prezidenti Həsən Ruhani "Təbriz - 2018" tədbirlərinin rəsmi açılış mərasimində çıxışında deyib.

H. Ruhani bildirib ki, ABŞ və Qərbi ölkələri ərəb dünyasının yeraltı və yerüstü sərvətlərini talan etmək istəyir: "Təməh və acgözlüyünüz hara kimi davam edəcək? Bölgədəki neft yataqlarımızı istəyirsiniz? Yoxsa bezi ölkələrin sahib olduğu yüz milyardlara göz dikmisiniz? Bölgənin zənginliyi sizləri dəli etdiyi üçün hər gün bölgədəki xalqların mənafeyinə və yeni çağa uyğun olmayan sözlər danışırırsınız".

Əcnəbi güclərin bölgəyə hər hansı sabitlik gətirməyəcəyini söyləyən H. Ruhani qeyd edib ki, Əfqanıstandakı dağıntılar, İraqdakı hücumlar, bölgədə terror alovunun artması və Səudiyyə Ərəbistanının Yəməni bombalaması xarici güclərin regiondakı əməllərinin nəticəsidir.

İran prezidenti ortaq mənafe uğrunda dünya ölkələri ilə münasibətlər qurmağa və davam etdirməyə hazır olduğunu da vurğulayıb: "Hər zaman doğru yolu və qarşılıqlı uduş prinsipini müdafiə etdik. Beynəlxalq münasibətlərdə hər kəs öz maraqlarını axtararsa, anlaşmalar davamlı olmaz".

kana çevrilsin".

Natiq Cəfəri hesab edir ki, gələcəkdə ərəb yatırımcıların vəsaiti ilə Azərbaycanda otel şəbəkələrinin tikintisinə başlanıla bilər: "Bir müddət belə söhbətlər dolaşdı ki, ərəblər tikinti sektoruna daha çox yatırım edəcəklər. Ancaq realıq onu göstərir ki, tikinti sektoruna və daşınmaz əmlak bazasına elə bir ciddi investisiya olmadı. Məlumatlar var ki, Azərbaycanın səfəli regionlarında torpaq sahələri və ya daşınmaz əmlak alırlar. Çox az da olsa, belə faktlar var. Lakin kütləvi şəkildə tikinti sektoruna ərəb investisiyasının axın etdiyini demək olmaz. Bu sahədə də bazara güclü nəzarətin olması, əlavə oyunçuların gəlməsinə qısqanc yanaşma da buna təsir edir. O baxımdan düşünürəm ki, yaxın zamanlarda belə bir ciddi maraq ola bilər. Səudiyyə fondları dəfələrlə Azərbaycanda geniş otel şəbəkələrinin yaradılmasında maraqlı olduqlarını bildiriblər. Ola bilər ki, gələcəkdə turist sayının artmasına paralel olaraq ərəb investisiyasının iştirakı ilə ölkəmizdə otel şəbəkələri tikilsin.

Ekspertin sözlərinə görə, yeni aviareyslərin açılması daha çox turist axınına səbəb

ola bilər: "Əgər belə bir tələbat olmasaydı, heç bir aviashirkət öz ziyanına olan xətlərin açılmasına getməzdi. Deməli, belə bir tələbat var ki, əlavə xətlərin açılması üçün şərait yaradılıb. Sadəcə, ölkəmizdə bu məsələ kökündən həll olunmalıdır, xarici aviashirkətlərin birbaşa Azərbaycan bazasına çıxışına imkan yaradılmalıdır. Bu sahədə AZAL-ın hegemonluğu yüksəkdir. AZAL-ın razılığı olmayan, bu şirkətlə birgə həyata keçirilməsi razılaşdırılmayan uçuşların həyata keçirilməsi, demək olar ki, mümkünsüzdür. Azərbaycanda şirkətlərin birbaşa iştirakı üçün bazar daha liberal olmalıdır. Məsələn, Gürcüstanda 12 aviashirkət birbaşa bazarda güclü nəzarətin olması, əlavə oyunçuların gəlməsinə qısqanc yanaşma da buna təsir edir. O baxımdan düşünürəm ki, yaxın zamanlarda belə bir ciddi maraq ola bilər. Səudiyyə fondları dəfələrlə Azərbaycanda geniş otel şəbəkələrinin yaradılmasında maraqlı olduqlarını bildiriblər. Ola bilər ki, gələcəkdə turist sayının artmasına paralel olaraq ərəb investisiyasının iştirakı ilə ölkəmizdə otel şəbəkələri tikilsin.

Ekspertin sözlərinə görə, yeni aviareyslərin açılması daha çox turist axınına səbəb

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Beynəlxalq Bankının "Aqrarkredit" QSC-yə ötürülən toksik aktivlərinin böyük bir hissəsinin taleyi qaranlıq olaraq qalır. Bu aktivlərlə bağlı QSC tərəfindən atılan addımlar barədə hər hansı açıqlama verilmir. Baş verən proseslər barədə yalnız "Aqrarkredit"-in fəaliyyətindən narazılıqlara dair mətbuatda yer alan xəbərlərdən məlumat əldə etmək olur.

Onu da qeyd edək ki, Beynəlxalq Bankda vəsaitlərin talaşması barədə açıqlanan ilkin məlumatlarda söhbət 3-4 milyard dollara yaxın vəsaitdən gedirdi. Lakin qısa müddət ərzində problemin daha böyük olduğu üzə çıxdı. Məlum oldu ki, yalnız 2016-cı il ərzində Beynəlxalq Bankın 10 milyard manata yaxın toksik aktivləri "Aqrarkredit"-ə ötürüldü. Hökumətin Milli Məclisə təqdim etdiyi hesabatda görə, 2017-ci ildə daha 2,7 milyard dollar - yeni mövcud məzənnə ilə 4,6 milyard manatlıq aktivlər QSC-yə keçib.

Bundan əlavə, dövlət Beynəlxalq Bankın xarici öhdəliklərini də öz üzərinə götürməyə məcbur oldu. Hansı ki, ötən ilin mayında Bankın özünün yaydığı açıqlamada 3,3 milyard dollar həcmində xarici öhdəliyin restrukturizasiyasına başlandığı elan olunmuşdu. Bank Azərbaycan hökuməti ilə bərabər xarici kreditörə borcun bir hissəsini silməyi təklif edib. Bununla bağlı London Yüksək Məhkəməsinin kreditörün iddialarının təmin olunmasına moratorium qərarı alıb. Proses bu ilin yanvarın 30-da tamamlanmalı idi. Moratorium kreditörün məhkəmənin razılığı olmadan ABB-yə və ya əmlakına qarşı hər hansı bir hərəkətə başlamasına imkan vermir. ABB moratoriumun vaxtının uzadılmasını xahiş edib, lakin bankdan üst-üstə 520 milyon dollar alacağı olan "Sberbank" və "Franklin Templeton İnvestisiya Menecmenti Limited" (FTML) restrukturizasiya planının əleyhinə səs verib.

Beynəlxalq Bankda batan milyardlar - çıxış yolu nədir...

Bankın balansındakı toksik aktivlərdən təmizlənməsi prosesinin başa çatdığı və özəlləşməyə hazır olduğu deyilir...

İngilis hüququna əsasən, borc iflas proseduru səbəbindən silinə və ya başqa bir yurisdiksiyaya keçirilə bilməz. Məhkəmə iki təşkilatın da mövqeyini dəstəkləyib. Beləliklə, Beynəlxalq Bankın xarici öhdəliklərinin restrukturizasiyası Apelyasiya Məhkəməsinin qərarına qədər başa çata bilməz. Lakin maraqlıdır ki, hökumətin hesabatında "bankın 2,4 milyard dollar həcmində xarici borc öhdəliklərinin restrukturizasiyası prosesləri tamamlanıb" yazılıb. Bu isə o deməkdir ki, məhkəmə qərarı almış iki iddiaçıya olanla birlikdə Beynəlxalq Bankın 900 milyon dollarlıq borcu hələ restrukturizasiya olunmayıb. Bunun 520 milyon dollarının sahibi belədir, qalan 380 milyon dolların sahibi isə açıqlanmışdır.

Dövlət Beynəlxalq Banka dəstəyi bütün bunlarla bitməyib. Belə ki, 2016-cı ildə likvidlik dəstəyinin göstərilməsi üçün də banka 1,3 milyard dollar və 70 milyon manat həcmində depozit yerləşdirilib. Bundan əlavə, bankın kapital mövqeyinin dəstəklənməsi üçün 2017-ci ilin yanvar ayı ərzində onun əsas səhmdarı olan dövlət tərəfindən bankda yerləşdirilmiş depozitlərin 600 milyon manatlıq hissəsi kapitalın artırılmasına yönəldilib.

Beləliklə, aydın olur ki, Beynəlxalq Bankdan qeybə çəkilən və dövlətin boynuna yüklənən vəsaitlərin həcmi 20 milyard manatdan yuxarı bir məbləği əhatə edir. Əslində bunun "Aqrarkredit"-ə ötürülən böyük bir hissəsi - 13,5 milyard manatdan çoxu tam itirilmiş məbləğ sayılmamalıdır. Belə ki, QSC-yə ötürülən aktivlər arasında sağlamlaşdırılaraq yaxşı qiymətə satılması mümkün olanları çoxdur. Lakin təəssüflər olsun ki, həmin aktivlərin vəziyyəti, onların sağlamlaşdırılması istiqamətində atılan addımlar barədə cəmiyyətə hər hansı məlumat açıqlanmışdır.

Mətbuatda yayılan məlumatlara görə, bankda girov predmeti olmayan əmlaklar da məhkəmə qərarları ilə sahiblərindən alınıb. Bankdan kreditləşən müəssisələr məhkəmə tərəfindən dövlətin xeyrinə götürülüb və payçılar səhmlərinin dəyərini almadan kənarda qalıblar. "İnter Textile" ASC, "Kainat" ASC, "Bakı Dəmir Beton-7" ASC, "Səyyarmextikinti" ASC və "Tikinti Materialları Komitəsi" ASC-nin səhmdarları bu səbəbdən bir müddət əvvəl ölkə rəhbərliyinə müraciət ediblər. Onlar Maliyyə Nazirliyindən (MN), Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi (ƏMDK) və problemlı aktivlər idarəetməsində olan "Aqrarkredit" ASC Bank Olmayan Kredit Təşkilatının rəhbəri Məmməd Musayevin qanunsuz hərəkətdən şikayət ediblər. Bildiriblər ki, "Aqrarkredit" səhmdarı olduqları ASC-lərin əmlakını məhkəmə yolu ilə müsadirə edir. Halbuki kiçik ortaqların qiymətli kağızları girovda olmayıb. Ancaq məhkəmə prosesləri onları keçirir və onlar tərəf kimi qəbul edilmirlər. Nəticədə banka əlaqəsi olmayan şəxslər də əmlaklarından məhrum ediliblər.

Mətbuatda yer almış daha bir məlumata görə, Abşeron rayonunun Novxanı kəndində yerləşən şərab istehsalı müəssisəsi - "Fireland Vineyards" əmlak kompleksi yeni sahibinə verilib. "Aqrarkredit"-dən müəssisənin kimə və hansı qiymətə satıldığı açıqlanmayıb. Təşkilatdan bildirilib ki, girov obyektinə olan əmlakların satışı davam etdirilir. Onlardan Zaqatala rayonundakı "Stimul" ticarət və xidmət müəssisəsi, Mingəçevir şəhərində Mingəçevir "İzolit" in əmlak kompleksi, Şəki rayonunda "Kainat" əmlak kompleksi və "Şəki Kərpic" əmlak kompleksi, eləcə də Gürcüstanın Samqori rayonunda "Qafqaz-Beton 2007" beton istehsalı müəssisəsinin adı çəkilib.

Onu da qeyd edək ki, "Aqrarkredit"-in cəmiyyətdə narazılıq doğuran fəaliyyəti ölkə rəhbərliyinin də diqqətini cəlb edib. Belə ki, ötən ilin noyabrında prezidentin fərmanı ilə "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" ASC yaradılıb. Prezidentin dekabrda imzaladığı fərmanla "Aqrarkredit" QSC-nin Beynəlxalq Bankdan aldığı, problemlı aktivlərin (borcların) əvəzində əldə etdiyi, Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşən və onun mülkiyyətində (balansında) olan əmlak Azərbaycan Sənaye Korporasiyasının balansına verilib.

Dekabrın 30-da "Azərbaycan Sənaye Korporasiyası" ASC 18 kommersiya hüquqi şəxsin əmlakının qiymətləndirilməsi məqsədilə açıq tender elan edib. Bunlar - "Aqroinvestkom" MMC, "İnter Tobacco" MMC, "Şəki-İpək" ASC, "Şəki Aqro İndustriz" MMC, "Kainat" ASC, "Pərvanə" MMC, "BOT" MMC, "İnter Textile" ASC, "Mingəçevir İzolit" ASC, "Şəki Kərpic" MMC, "Azəralüminium" ASC, "Bakı Glass" MMC, "General Construction" MMC, "Steel Structures" MMC, "İnter Peşəkar İdman Klubu" MMC, "CTS Agro" MMC, "Det-AI Alüminium" MMC, "Det-AI Metal D" MMC-dir.

"Aqrarkredit" QSC-dən aldığımız məlumata görə, prezidentin fərmanında Beynəlxalq Bankdan onlara ötürülmüş bütün əmlak deyil, fərmana əlavə olunan siyahıdakı müəssisələr nəzərdə tutulub ki, həmin müəssisələrin Azərbaycan Sənaye Korporasiyasına keçidi təzliklə yekunlaşacaq. "Aqrarkredit"-də qalan digər aktivlər daha sonra müvafiq sərəncamlarla ASC-yə ötürüləcək. Birinci mərhələdən sonra QSC-də qalan aktivlərin dəyəri, onların idarə olunması üçün görülən işlər barədə isə qurumdan hər hansı məlumat ala bilmədik.

Bu arada qeyd edək ki, maliyyə naziri Samir Şərifov Beynəlxalq Bankın sağlamlaşdırılması və bankın balansında olan toksik aktivlərdən təmizlənməsi prosesinin tam başa çatdırıldığını, bankın özəlləşməyə hazır olduğunu deyib.

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

"DekaBank"-ın 5 milyon manat mənimsəyən rəhbərliyi məhkəmə qarşısında

Mərkəzi Bank mənimsəmədə təqsirləndirilən keçmiş bank rəhbəri ilə bağlı sorğuya cavab verib

Aprelin 25-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində külli miqdarda mənimsəmədə təqsirləndirilən "DekaBank" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti idarə heyətinin sabiq sədri Niyazi Vəliyev və bankın Maliyyə Departamentinin direktoru Bəhrəm Hüseynovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam etdirilib.

APA-nın xəbərinə görə, hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə bildirilib ki, Mərkəzi

Bankın müxbir hesabından çıxarılan əlaqədar sənədlərin məhkəməyə təqdim olunması ilə bağlı sorğuya cavab gəlib. Cavabda bildirilib ki, hazırda bank məcburi ləğvetmə prosesində olduğu üçün bütün sorğular Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna ünvanlanmalıdır.

Proses mayın 2-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, "DekaBank" ASC-nin lisenziyası 2016-cı ilin iyulunda ləğv edilib.

İttihama görə, təqsirləndirilən şəxslər 5 milyon manatlıq vəsaiti mənimsəməkdə ittiham edilib.

Onlara qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-ci (mənimsəmə; külli miqdarda törədildikdə), 178.3.2-ci (dələduzluq; külli miqdarda törədildikdə), 308 və 313-cü maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

"Bəzi gənclər deyirlər ki, elm nəyə lazımdı, neft gəlirləri ilə yaşayırıq" - Akif Əlizadə

"Bizim bəzi gənclərin arasında belə bir fikir yaranıb ki, elm nəyə lazımdı, neftdən əldə olunan gəlirlə yaşayırıq. Xeyr, bu, belə deyil".

APA-nın xəbərinə görə, bunu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) prezidenti, akademik Akif Əlizadə deyib.

AMEA prezidenti gənclərə müraciət edərək "Marqaret Tetçer deyirdi ki, elmin verdiyi fayda biznesin gətirdiyi puldan yaxşıdır", - deyə bildirib.

O qeyd edib ki, elmlə təhsil vəhdət yaratmasa, inkişaf olmayacaq: "Sovet vaxtı elmlə təhsili bir-birindən ayırdılar. Bu isə müəyyən fəsadlar yaratdı".

AMEA-da magistratura pilləsinin yaradıldığını xatırladan akademik sözlərinə görə, üç il əvvəl magistraturaya ilk olaraq 18 nəfər qəbul olunub: "Artıq həmin 18 nəfərdən 17-si bu il doktoranturaya qəbul imtahanı verir".

Təbrik

Bu gün Leyla balanın doğum günüdür. Əzizimiz Leyla, səni 5 yaşının tamam oması münasibətilə atan Vüsal bəy, anan Fatimə xanım, babaların Vilayət, Nəriman, nənələrin Fərizə və Mahizər, xalan, bibilərin, dayın Qasım bəy və dayın oğlu Cəsur təbrik edirlər. Sənə uzun ömür, cansağlığı, gələcəyini meydana gətirəcək hər yeni günün bir əvəli gündən daha gözəl, istəklərinə uyğun və səni xoşbəxt edəcək şəkildə olmasını diləyirik. Üzəndə hər zaman bir gülümsəmə olsun, çünki sənə çox yaraşır. Daha nə qədər xoşbəxt illərə çatasan.

ARZOOM İLƏ SADƏ ÇAP MATERIALLARINIZA DİNAMİKLİK QATIN!

“Bakcell”in “AppLab” proqramının məzunlarından yeni nəsil marketing və reklam aləti

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi “Bakcell” şirkəti ölkənin gənc və istedadlı developerlərinə dəstək göstərmək üçün genişmiqyaslı “AppLab” inkubasiya proqramını həyata keçirir.

“AppLab” proqramının fəaliyyətə başladığı 2014-cü ildən bəri müxtəlif avadanlıq və proqram təminatlarının tərtibi ilə məşğul olan yerli developerlər öz ideyalarını həyata keçirmək üçün “Bakcell”dən dəstək alırlar. “AppLab” Mərkəzinin dəstəyi ilə Azərbaycanın gənc mütəxəssisləri tərəfindən yaradılmış layihələrin bəziləri artıq Android və iOS əməliyyat sistemi ilə işləyən cihazlara yüklənə bilər.

Bunlardan biri olan “ARZoom” proqramı “tamamlanmış realıq” (“augmented reality”) texnologiyası əsasında layihələndirilmiş yeni nəsil marketing və reklam alətidir. İnteraktiv kontentin hər hansı bir çap materialına əlavə edilməsinə imkan yaradan bu innovativ platforma həm mobil, həm də veb şəbəkə idarəetmə panelləri vasitəsilə idarə olunur və öz multifunksionallığı, geniş imkanları və eyni zamanda sadəliyi ilə seçilir. Həmçinin bu platforma müştərilərə birbaşa çıxış imkanı verən “hədəfləmə” funksionallığına malikdir. Bu alətdən istifadə edən istənilən şirkət öz məhsullarını seçilmiş auditoriya yeniliyi ilə fərqlənən innovativ bir tərzdə təqdim edə biləcək. Bu layihə 2017-ci ildə Bakcell şirkətinin “AppLab” mərkəzində inkubasiya prosesindən keçib və artıq 5000 istifadəçi tərəfindən Google Play və App Store rəqəmsal platformalarından yüklənib.

“ARZoom” proqramı Fərid və Araz Davudov qardaşları və onların komandası tərəfindən “Bakcell”in innovativ “AppLab” mərkəzinin avadanlığı və geniş imkanlarından istifadə edərək yaradılıb. Gənc developerlərimiz artıq ilk böyük müştərisini qazanıb. Belə ki, “ARZoom” komandası ən son texnologiya əsasında qurulmuş reklam xidmətlərini göstərməsi üçün öz artırılmış realıq platforma xidmətlərini Türkiyənin məşhur mebel şirkətinə təqdim etməyə başlayıb. Buna baxmayaraq, platformanın daha da təkmilləşdirilməsinə yönəlməli tədbirlər davam etdirilir və bu yaxınlarda proqrama “yerləşmə əsaslı artırılmış realıq” (“location-based AR”) and “müasir təsvir tanıma” (“Advanced image recognition”) texnologiyaları əsasında yeni funksionallıq əlavə edilib.

“Mənim fikrimcə, “Bakcell”in dəstəyi olmasaydı, biz bu uğuru əldə edə bilməzdik. “AppLab” proqramı gənc developerlər üçün innovativ bir platformanı təmin etməklə onların ideyalarını həyata keçirməyə kömək edir. Ümid edirəm ki, bu layihə gənc startapçılara dəstək göstərməyə davam edəcək və biz yerli gənclərin daha böyük uğurlarının şahidi olacağıq”, - deyir Fərid Davudov bildirir.

Qeyd edək ki, “ARZoom” platforması “Bakcell” şirkətinin “AppLab” lahiyəsinin digər məzunları ilə birgə “Bakcell-2017” sərgisinin çərçivəsində “Bakcell” standında təqdim edilib və sərginin qonaqları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

“AppLab” layihəsinin iştirakçıları şirkətin “AppLab” Mərkəzində təqdim olunan pulsuz internet, masa və təlim imkanları ilə yanaşı, üzərində işlədikləri proqram təminatı və cihazların inkişaf etdirilməsi və sınaqlardan keçirilməsi üçün tələb olunan ən son avadanlıqlardan yararlanmaq imkanına malikdirlər. İnnovasiya sahəsində lider olan “Bakcell” gənc nəslin nümayəndələrinə inkişaf imkanları, məsləhətlər və həttə innovativ ideyaların həyata keçirilməsi üçün tələb olunan dəstəyi göstərməyə hazırdır.

Təhlükəli GMO məhsulları bazara ayaq açıb - onlarla necə mübarizə aparmalı...

Eyyub Hüseynov: “GMO sürətlə irəliləyir, bütün dünyada özünə yer tapır”

Bu gün insanlar arasında təhlükəli xəstəliklərin baş alıb getməsinin əsas səbəblərindən biri də ekolojiya və qida ilə bağlıdır. Bazarlarda satılan meyvə-tərəvəzin böyük əksəriyyəti orqanizm zərərli olan maddələrin köməyi ilə yetişdirilir. Həmçinin GMO məhsulları da Azərbaycan bazarlarına ayaq açıb ki, bu da insanlar üçün əsl təhlükəyə çevrilib. Hər meyvəni öz fəslində yeməyə səbri çatmayan insanların yaratdığı tələbat hələ aprel ayından bazarlara çiylək, alça kimi müxtəlif dərmanlarla istixanalarda yetişdirilən və geni dəyişdirilmiş meyvələrin çıxmasına səbəb olub. Bu da son vaxtlar xüsusən də azyaşlılar arasında müxtəlif mədə-bağırsağ infeksiyalarının yayılmasına gətirib çıxarıb.

Bəs, görəsən, bir çox hallarda orqanik məhsullardan fərqləndirə bilmədiyimiz GMO məhsulların orqanizmə nə qədər ziyanı var?

Əvvəlcə onu qeyd edək ki, genetik modifikasiyaya məruz qalmış məhsullar gendəyişmə sənayesinin köməyi ilə əldə edilib. Səbəb isə odur ki, geni dəyişdirilmiş məhsullar daha məhsuldar və dözümlü olur. Amerika bu məhsulların istehsalı və istehlakı üzrə dünyada birinci yer tutur. Bu məhsullar ilk dəfə istehsal olunanda, onlar 3-cü dünya ölkələri və Afrika ölkələrinə ixrac üçün nəzərdə tutulub.

GMO - Genetik Modifikasiyaya uğramış Orqanizm deməkdir. Burada həm bitkilər, həm də canlılar obyekt qismində istifadə edilir. Belə ki, orqanizmin genetik koduna yad orqanizmin genləri əlavə edilir. Məsələn, kartofa əqrəb genləri daxil edilir və bu da onun ziyanvericilərə qarşı müqavimətli olmasına, daha məhsuldarlığına gətirib çıxarıb.

GMO-nun insan orqanizminə nə dərəcədə zərərli olması ilə bağlı dünyada fikir ayrılığı mövcuddur. Xaricdə məhsulun orqanik və ya GMO olması üzərində qeyd olunmaqla istehlakçıya seçim imkanı yaradılır. Azərbaycanda isə bir çox hallarda aldığımız məhsulun hansı növdən olması haqda məlumatlar gizlənilir.

İstehlakçılar üçün GMO məhsullarının sərfəli cəhəti odur ki, onları uzun müddət saxlamaq olur, belə məhsullar gec xarab olurlar. Bu məhsulları yetişmə dövründə qurdlar və ya başqa bakteriyalar zədələyə bilmir. GMO məhsullarının hamısı təxminən eyni ölçüdə olur, daha parlaq görünür. Hətta onları kəsin saxladıqda, nə rəngi, nə də forması dəyişir.

Mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a danışan Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov hazırda bazarlarda satılan aqrar məhsulların potensial təhlükəsindən danışdı: “Kənd təsərrüfatı məhsullarına çoxlu nitratlar verilir ki, bu da orqanizm üçün zərərliyədir. Bu işlə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi məşğul olmalı və məhsulların tərkibinə nəzarət etməlidir. Qida

Təhlükəsizliyi Agentliyinin qarşısında məsələ qoyulub ki, tarladan istehlakçının süfrəsinə qədər məhsulun keçdiyi yolu izləsin. Hazırda isə kəndli məhsul istədiyi qədər gübrə verir. Gərək Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin işçiləri daim tarlalarda nəzarət həyata keçirsinlər ki, fermerləri bu işdən çəkəndirsinlər. Azad İstehlakçılar Birliyi olaraq biz əhəlinin şikayətlərini qəbul edirik və onları maarifləndiririk. Buradan da demək istədim ki, vaxtında bazara çıxmayan meyvələr arzuolunmazdır. Belə meyvələri almasınlar”.

Bazarlarda GMO məhsullarının satışına gəlincə, ekspert bildirdi ki, bu, ilk növbədə ekspertiza ilə təyin olunmalıdır: “Toxumu bar verməyən, içərisində toxumu olmayan meyvələrin GMO olma ehtimalı var. Lakin bunu yalnız laboratoriya şəraitində sübut etmək olar. Laboratoriyalar da müəmməl deyil. Bu sahədə problem yaşanır. Biz Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən GMO-ya qarşı mübarizə gözləyirdik. Lakin Qoşqar Təhməzlinin çıxışlarından görürük ki, o GMO-nun lobbiçiliyini aparır. Cənab prezidentin GMO-nun məhdudlaşdırılmasına dair çox böyük iradəsi var. Lakin, təəssüflər olsun ki, biz vəziyyətin yumşalmasını görürük. GMO sürətlə irəliləyir, bütün dünyada özünə yer tapır. Çox güman ki, Azərbaycanda özünə yer tutacaq”.

E.Hüseynov onu da vurğuladı ki, GMO-nun lobbiçiliyi üçün çox böyük pullar xərclənir: “Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının emissarları dəfələrlə bizim ofisdə olublar və məni inandırmağa çalışırlar ki, GMO yaxşıdır və onu təbliğ edin. Azərbaycanda da GMO-nun tərəfdarları meydana çıxıb, lakin əleyhdarları da az deyil. Azərbaycan GMO əleyhinə bir çox beynəlxalq protokollara qoşulub, dövlət başçısının sərəncamlarında bu məsələ qeyd olunub. Azad İstehlakçılar Birliyi bütün gücü ilə mübarizə aparacaq ki, GMO Azərbaycana kütləvi halda gəlməsin. GMO ətraf mühitin biotəhlükəsizliyini pozur, insanlarda sonsuzluq yaradır, tibb üçün müəmmal olan xəstəliklərin başlanğıcını qoyur”.

□ Nərgiz LİFTİYEVA
“Yeni Müsavat”

Oğlunu öldürüb atasına pul təklif etdilər

Əli Rüstəmov: “Açıq şəkildə deyirdi ki, pulu ya sənə, ya hakimə verdim, fərq etmir, gəl, razılaşaq”

“Oğlumu 2014-cü ilin sentyabrında Urfan Rzayev və daha bir neçə şəxs onun işlədiyi yerə gələrək öldürdülər. Ekspertiza rəyləri və digər faktlar Kamalın bir neçə nəfər tərəfindən öldürüldüyünü ortaya çıxarsa da, iş düzgün araşdırılmadı. O zaman guya Urfanın Kamalı müdafiə zəminində öldürməsinə yönəlik iş aparıldı. Hətta ilkin cinayət işi - qəsdən adam öldürmə maddəsi ilə aparılmırdı. Ancaq ölkə mediasının bu işin üstünə getməsi, baş prokurorun qəbulunda olmağımız səbəbindən Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci maddəsi ilə cinayət işi başlandı”.

Bu sözləri Azərbaycan prezidentinə ünvanladığı şikayətində bir neçə il əvvəl qətlə yetirilən dünya çempionu Kamal Rüstəmovun atası Əli Rüstəmov yazıb. O qeyd edir ki, Əli Məhkəmənin hakimi Əli Seyfəliyev oğlunu qətlə yetirən biznesmen oğlunun qatili müdafiə edib: “Gəncə Apelyasiya Məhkəməsinin hökmü ilə oğlumu öldürən Urfan Rzayev 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilsə də, Əli Seyfəliyev bu hökmü ləğv edərək, yenidən Apelyasiya Məhkəməsinə qaytarıb”.

Müraciətinin bir surətini ölkə KİV-ə ünvanlayan Əli Rüstəmov qeyd edir ki, qətlə digər iştirakçıları bu günə qədər istintaqdan gizlədilir: “Çünki qrup şəklində cinayət törədilsə, cəza daha ağır təyin olunur. Oğlumu öldürən Urfanın atası Rusiyadakı biznesinə güvənərək, hər yerdə bu işi öz xeyirlərinə həll edəcəklərinə əminliklə danışırdı. Belə də oldu. Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsi Urfana 10 il cəza verdi. Sonradan şikayətlərimizə görə, Gəncə Apelyasiya Məhkəməsi ədalət qismən də olsa bərpə elədi. Urfana 13 il cəza təyin olundu. Qeyd edim ki, ötən aylar ərzində qatilin atası müxtəlif şəxslər vasitəsilə mənə rüşvət təklif etdi. Açıq şəkildə deyirdi ki, ya sənə verdim, ya hakimə, fərq etmir, gəl, razılaşaq. Biz oğlumuzun qatlinə görə yeganə təsəllini onun həbsdə qalması ilə tapırıq. Hakim Əli Seyfəliyevin belə bir qərar verməsi məhkəmə sistemi adına utanırdı. Mən cənab prezidentdən, Məhkəmə-Hüquq Şurasının sədrindən bu hakimin əməllərinin araşdırılmasını xahiş edirəm”.

□ E.HÜSEYNOV,
“Yeni Müsavat”

Erməni əsirliyində olmuş məhkumun yaxınları mərhəmət istəyir

Penitensiar Xidmətin 6 saylı Cəzaçəkmə Müəssisəsində saxlanılan məhkum Elgün Qəhrəmanovun bibisi Rəhilə Hacıyeva qardaşı oğlunun həbsdən buraxılmasını istəyir. “Yeni Müsavat”-a müraciət edən Rəhilə Hacıyeva deyir ki, qardaşı oğlu Elgün Qəhrəmanov illər öncə səhv edib, əlindən xəta çıxıb və həbsdə düşüb. Xətasına görə 6 il azadlıqdan məhrum olub:

“Elgün uşaq ikən erməni əsirliyində olub. Bacısı ermənilər tərəfindən öldürülüb. Anası Rəsmiyyə Qarayeva 2-ci qrup əlildir, yataq xəstəsidir. Özü də ailəlidir, 1 azyaşlı uşağı var. İlk dəfədir ki, həbs olunub. 5 il 5 aydır ki, həbsdədir. Ailəsi Goranboyun Yuxarı Açıqkənd qəsəbəsində məskunlaşmışdır. Atasının rəhmətə gedib. Hazırda ailəsinin durumu acınacaqdır. Prezidentə, Mehriban xanıma müraciət edirəm. Döndürmə xahiş edirəm, Elgünün həbsdən azad edilməsinə yardımçı olunlar, mərhəmət göstərib azad edilməsinə göstəriş versinlər”.

Qeyd edək ki, E.Qəhrəmanov məskunlaşdıqları qəsəbənin ərazisində mübahisə zəminində onu, ailəsini təhqir edən şəxsə bıçaq xəsarəti yetirib. Sonradan isə qarşı tərəfə barışıq. Buna baxmayaraq, məhkəmə onun barəsində 6 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası təyin edib.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
“Yeni Müsavat”

Dekabrın 23-də itkin düşən "Gılavar" Hava və Ekstrim İdman Klubunun üzvləri Cəbrayılzadə Fəridə, Hüseynov Babur və Bünyatzadə Naminin axtarışları davam etsə də, onların sağ-salamat tapılacağı ilə bağlı ümidlər də get-gedə azalır. "Gılavar" Hava və Ekstrim İdman Klubunun rəhbəri Ziya Qasimov da zaman-zaman mediaya məlumat verir ki, axtarışlar alpinistlər tapılana qədər davam edəcək.

Burada maraqlı bir məqam isə alpinistlərdən hər üçünün təcrübəli dağçı olmasıdır. Bundan başqa, onlardan birinin - Babur Vaqif oğlunun üzərində 27 kiloluq ruqzakın olmasıdır. Elə təəddüdlər də o istiqamətdədir: nəyə görə onların heç olmasa əşyaları da olsa tapılmır? Axtarışlar Mahmudhəzrəti ərazisində davam edir. Hazırda axtarışlarda FHN-in 10 əməkdaşı və 10 nəfər idmançı iştirak edir.

Qeyd edək ki, "Gılavar" Hava və Ekstrim İdman Klubunun alpinistləri dekabrın 23-də Quba rayonunun Xınalıq kəndindən Tufandağı istiqamətində yürüşə çıxıb və onlarla əlaqə kəsilib.

Tarixin ən qəribə alpinist itkisi - hadisədə UFO izi tapılıb

"Yeni Müsavat" isə bu hadisənin izi ilə dünyada bu günə qədər itkin düşən alpinistlər, dağçılarla bağlı dosyaları araşdırıb. Bəli, tarixin müxtəlif dövrlərində belə itkin hadisələri baş verib. Bəziləri xoşbəxt sonluqla bitib, bəzilərində isə sirri hələ də çözülməyib.

Bunlardan ən maraqlısı 9 alpinistin 1959-cu ildə Ural dağlarında sirri ölümləridir. Hadisə, yerli xalqın təbiriylə, "ölüm dağı" adlandırılan ərazidə baş verib. Hadisənin üstündən 60 il keçməsinə baxmayaraq, həmin tarixdə Ural dağlarında yaşananlar öz sirrini hələ də qoruyub saxlayır, 9 gənc alpinistin qorxunc bir şəkildə ölümünə səbəb olan böyük faciəyə bəzilərinə görə yadplanetlilər, bəzilərinə görə isə gizli bir sovet silahı səbəb olub. Hər iki şəkildə də ortada aydınlanmağı gözləyən bir sirr var.

O gecə yaşananlar haqqında çox şey danışılıb. Və ortaya onlarla iddia atıldı. Bu iddialardan bəzilərinin qəsdən, məlumat çirkəliyi yaratmaq məqsədilə ortaya atıldığı artıq bilinir. 60 ildən artıqdır hadisənin sirrini açmağa çalışan araşdırmaçıların böyük bir qismi bu gün artıq hadisənin içində yadplanetlilərin ola biləcəyini yüksək səslə dilə gətirməyə başladılar.

Tapılan alpinist cəsədləri natamam olub, yerdə yad cisimlərin ayaq izləri tapılıb

Digər versiya və iddialar:

1) Meyitlərin üzərində şabalıd-bronzlaşmış ləkələr olduğu iddia edilir.

2) Heyətdən 50 kilometr uzaqlıqda kamp quran başqa bir qrup isə bildirib ki, hadisə gecəsində cənubdan qəribə, narıncı kürelər gəldiyini görüblər. Bu sayaq informasiyalar 1959-cu ilin yanvar ayından mart ayına qədər yayılır. Amma sonradan bunların R-7 Semyorka raket testi olduğu sübut edilir.

3) Hadisə gecəsində qrupun çəkdiyi son şəkildə də qəribə narıncı dairələrin görüldüyü iddia edilir.

Dağa ölməyə gedənlər - İlginc alpinist hekayətləri

Bəzilərinin ölümündə UNO izi axtarılır, bəzilərinde isə təbiət günahkardır....

4) Hadisə yerində qəribə bir metal parçası tapıldığı da sonradan ortaya çıxıb. Bu metal parçasının şəkli axtarış heyəti tərəfindən də çəkilib. Amma bu fraqment cəmiyyətlə paylaşılmayıb.

5) Araşdırmaçılar alpinist Yuriy Krivonişenko və Yuriy Doroshonkonun donmamaq üçün son bir cəhdle yandırdıqları ocağa quru odunlar yerinə ağacdan qırıqları yaş budaqları atdıqlarını üzə çıxarıb. Bu da alpinistlərin hadisə gecəsində görmə qabiliyyətlərini bir müddət itirdiklərini düşündürür.

6) Cəsədlər tapıldığı zaman məlum olub ki, Yuri Krivonişenko'nun burnunun bir hissəsi kəsikmiş. Tapılan meyitlərdə göz, dil və sair kimi itmiş orqanlar var idi. Meyitlər üzərindəki kəsiklərin olduqca təmiz bir şəkildə edilməsi ilə bağlı hər hansı açıqlama verilməyib.

7) Dərənin yatağında, suyun içində tapılan dörd meyitin geyimləri üzərində bənövşəyi rəngdə ləkələr görünür. Araşdırmaçılar bunların mineral maddələrdən qaynaqlandığını bildirirlər.

8) Heyətdə İqor Dyatlovun ku da daxil olmaq üzrə, Yuri Krivonişenko, Rüstəm Slobodin, Semyon Zolotareva aid daha 3 kamera olduğu bilinir. Amma Dyatlovun kamerası xaricindəki digər kameralara nə olduğu hələ də açıqlanmır.

9) İddialara görə, Yuri Doroshonkonun tutduğu özəl bir gündəlik var. Və bu gündəlik heyətin digər üzvlərinə aid gündəliklərlə birlikdə çadırdadır. Gündəlikdə faciəyə aid önəmli bir məlumatın yazılı olduğu iddia edilməkdədir.

10) Son 4 cəsəddə qəribəlik var idi. Belə ki, Zolotaryov Lyudmillanın paltarını geyinmişdi. Lyudmillanın ayağında isə Krivonişenko'nun yun şalvarı var idi. Paltarlar üzərində aparılan araşdırmadan sonra məlum oldu ki, paltarlar yüksək səviyyəli radiasiyaya məruz qalıb. Hadisədən bir neçə ay sonra sovet hökuməti ittiham edəcək heç kimi tapa bilmədi. Beləcə, iş bağlandı və arxivə göndərilərək unuduldu. İllər sonra hadisəni araşdıran Yuri Kuntseviç sovet hökumətinin hadisəni xalqdan gizlətdiyini açıqlayıb. Açıqlamadan sonra "Mansi" adlı yerli qəbilənin bu cinayəti işləyə biləcəyi variantı gündəmə gəldi. Yayılan məlumatlara görə, tələbələr yerli sakinlər öldürüblər. Verilən açıqlamalarda bildirildi ki, guya yerli əhali yad insanların onların torpaqlarına keçdiyini öyrənərək tələbələrini öldürüblər. Bu məsələ hadisənin yenidən araşdırılmasını zəruri etdi. Məlum oldu ki, Otorten dağı və Holat-Syahı ərazisi yerli sakinlər üçün adi bir yerdir və adları çəkilən yerlərin heç biri müqəddəs torpaq deyil.

Qeyri-adi olan bu idi ki, Otorten dağınyı yerli sakinlər "Ölüm dağı" adlandırdılar. 1990-cı illərdə yazır Anatoli Guşçin hadisə ilə bağlı araşdırma apardı.

Bütün bu ilginç versiyalar isə bir nöqtədə birləşirdi. Sözügedən ərazidə yadplanetlilərin olması və onların alpinistləri qətlə yetirə biləcəyi ehtimalı mətbuatda yer alıb. Hətta alpinistlərin qaldığı yerdə çılpaq ayaq izlərinin olması da bu versiyaları gücləndirib. O cür qarlı havada heç bir alpinistin çəkməz qarın içinə çıxmayaacağı mütləq olduğu üçün, araşdırmaçılar da bu izlərin yadplanetlilərə aid ola biləcəyi versiyasını möhkəmləndiriblər.

İtənələr və tezliklə tapılanların ilginç hekayəsi - demək ki, mümkündür

Keçək digər alpinist itkinlərinə və onların tapılma hekayələrinə. Bəli, alpinistlər heç də hər zaman səssiz-sədasız itmirlər.

Bu ilin yanvar ayının 26-da Rusiyada Elbrus zirvəsində itən iki belaruslu alpinist tapılıb. Alpinistlər 3600 metr hündürlükdə İrik-Çat dərəsində tapılıblar. Qeyd edək ki, alpinistlər yanvar ayının 17-dən sonra əlaqəyə çıxmayıblar.

Türkiyədə 2015-ci ilin fevralında Muş-Diyarbakır yolunda 30 nəfər qar səbəbindən hərəkət edə bilməyib. Onları xilas etmək üçün gedən 2 nəfər işçi isə uçqun altında qalıb. İşçilər heç bir yardım olmadan özləri uçqundan çıxıb, sonra isə iş alətlərini də tapıblar. Yolda qalan 30 nəfər də xilas edildi.

2016-cı ilin fevralında isə Hindistanda uçqunla bağlı maraqlı, şok edən hadisə baş verib. Hindistanın şimalında Siachen buzlağında, 8 metrlik qar yığınının altında qalan əsgər uçqundan 6 gün sonra sağ tapılıb. 5.900 metr yüksəklikdə, -45 dərəcə soyuqda Hanamanthappa Koppada tapan axtarış edənlər onun nəbzinin hələ də döyündüyünü gördükdə təəccübləniblər. Koppad qar təbəqəsinin altında yaranan bir hava boşluğu sayəsində həyatda qala bilib.

2015-ci ilin fevral ayında Türkiyədə Bozdağa qalxan alpinistlər yoxa çıxıb. Hadisəyə qar fırtınası səbəb olub. Uzun çəkin axtarışlardan sonra 20 dağçıdan 19-u sağ şəkildə xilas edildi. 6 gün əvvəl, yeni 24 dekabr tarixində Uludağda qar fırtınasına görə itən 5 dağçı 10 saat sonra xilasedicilər tərəfindən xilas edildi.

Bərəsində film çəkilən itkin alpinist hekayəsi - dünya beləsinə görməyib

14 dekabr 2014 tarixində isə Nepaldaki Annapurna massivində meydana gələn bir qar fırtınası 43 nəfərin ölümünə səbəb olub. Bu, 40 dağçının öldüyü və o günə qədər görülmüş ən bö-

yük dağçılıq fəlakəti olan Pamir faciəsindən (17 iyul 1990) belə daha böyük bir fəlakətdir. Üstəlik, ölənlər yüksək hazırlıqlı alpinistlər yox, ticari turlarla trekinq etmək üçün bölgəyə gəlmiş təbiət yürüşçüləri idi. 14 dekabr 2014-cü ildə anidən başlayan qar fırtınası ticari firmalar tərəfindən Annapurna Circuitə çıxarılmış təbiət yürüşçülərini yaxalayıb. O an yolda neçə kişinin olduğu tam bilinmir. Amma 500-ə yaxın yürüşçünün olduğu təxmin edilir.

Dağçılıq və təbiət idmanları ilə maraqlanan hər kəsin izlədiyi bir film var - "127 saat". Bu, gərəkədən baş vermiş bir hadisə əsasında çəkilib və gənc bir dağçının ölüm-qalım mübarizəsini ifadə edir. Aron Lee Ralston 127 saatlıq yaşam mübarizəsini.

Aron Lee Ralstonun taleyini dəyişdirən hadisə 26 aprel 2003-cü ildə baş verdi. Aron, Utahdakı Blue John Kanyonuna doğru təkbaşına birgünlük təbiət yürüşünə çıxıb. Amma çox ağır bir səhva yol verərək, bu planı bərədə heç kimə məlumat verməyib. Kanyon içində gəzərkən böyük bir qayanı tapdayıb və qaya ilə birlikdə yuvarlanıb. Nəticədə sağ əli 360 kiloluq bir qaya ilə kanyon divarı arasında sıxışmış qalıb. 5 gün suyu və yeməkləri tükənib. Özünü zorlayaraq su torbasına yığıdığı idrarını içib. Enerjisi isə artıq tamamilə bitmişdi. Gecəni atlada bilməyəcəyini düşünən Aron, adını və təxmini ölüm tarixi olaraq 1 may 2003-cü il qaya divarına cızıb, ailəsi üçün bir videodeosu çəkəndən sonra yuxuya dalıb.

Növbəti gün, 1 mayda oyandığı zaman ölmədiyini görüb yenidən ümidlənib. Aron, 127 saatda 18 kilo çəki itirmişdi və bunun təxminən 1/4-i qan itkisindən qaynaqlanmışdı. Amma 127 saat sonra axtarış heyəti onu kəsik qolu ilə tapıb və həyata qayıtmasına səbəb olub.

Everest Dağı tarixinin ən böyük fəlakəti isə 18 aprel 2014-cü ildə yaşanıb. Khumbuda meydana gələn bir kar-buz fırtınası orada 16 alpinistin ölümünə səbəb oldu. Onların axtarışları isə bir neçə gün davam etdi.

Sonda... Dünya tarixi zaman-zaman alpinist qəzalari, faciələri ilə üzləşib. Bu nümunələr isə onlardan bəziləridir. Çoxunda xoşbəxt sonluq yaşanıb, bəzilərinde isə sual işarələri ilə dolu faciələr. Amma bütün hallarda insanlıq bu qəzalardan sığortalanmayıb. Yüksək texnika, operativ komanda və bir də şans... Bu üçlük alpinistləri zaman-zaman qəzadan sağ çıxarmağa nail olub. Amma hər zaman yox...

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 90 (6979) 26 aprel 2018

Dünyanın ən "dözümlü" qarəti

Britaniyanın Kingston-apon-Xall şəhərində maraqlı qarət hadisəsi baş verib. Belə ki, satıcının piştaxtasına yaxınlaşan oğru ondan kassanı boşaltmağı tələb etsə də, sonuncu həmin anda çay içdiyi üçün ona gözləməsini tapşırıb. Lenta.ru saytı "The Telegraph" a istinadən xəbər verir ki, satıcı Karamjit Sanqa bildirib ki, oğru ondan bütün pullarını tələb edəndə, o, olduqca sakit davranıb: "Mən ona öncə cavab verdim ki, çay içdiyim üçün gözləsin. Amma o, növbəti dəfə eyni şeyi tələb edəndə mən kassanın yanındakı bıçağı götürüb onun üzünün qabağında oynatdım. Bu, ona qorxub qaçması üçün kifayət etdi. Mən ona ziyan vermək istəməzdim. Sadəcə, birçə dəfə qorxutmaq bəs etdi ki, geri çəkilsin".

Polis tez bir zamanda şübhəli şəxsi yaxalayıb. Bu, şəhər sakini Stüart Qlison olub. Şəhər məhkəməsi onu oğurluğa cəhdə, qanunsuz silah daşımağa, saxta pullar saxlamağa görə ittiham edərək, 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edib.

İlanla selfi həyatlarını təhlükəyə atdı

Omsk şəhərinin iki sakini ilanla selfi çəkdirmək istədikləri zaman beləyə düşüblər. Belə ki, ilan onların hər ikisini sancıb və onları xəstəxanaya aparmağa məcbur olublar. Selfi eşqinə düşənlərin ikisi də baliqçı olub. Həkimlərin müdaxiləsindən sonra baliqçıların durumu düzəlib. Zərərçəkənlər bildiriblər ki, əslində onlar ilanla baliqla qarışıq saldıqları üçün(!) bu aqibətlə üzləşiblər. Lenta.ru saytı xatırladır ki, bu, heyvanlarla selfi çəkdirmək istədiyi zaman insanların xəstəxanaya düşdüyü ilk hal deyil. Belə ki, ötən ilin yayında Krasnodar vilayətindəki çimərlikdə kobra

ilə selfi çəkdirmək istəyənlərin disəsi ciddi səs-küy yaratmışdı.

500 kiloluq qadını iki ayda 170 kiloya saldılar...

Misirli Şayma Salim bacısı Eman Ahmedi piylənmədən müalicə edən həkimləri yalançıqda ittiham edib. Eman dünyanın ən ağır çəkili qadını sayılır. Bu barədə Lenta.ru saytı "Hindustan Times" a istinadən xəbər verir. Salim deyir ki, onun bu qənaətini xəstəxana işçiləri də təsdiqləyir. Çünki Eman çəkisindən 200 kilo belə azalda bilməyib. "O, çox xəstədir. On gün bundan öncə onun trombozu vardı. O, bura düşəndən bəri ikinci belə haldır ki, başına gəlir".

Onun dediyinə görə, Eman artıq ay yarımdır ki, kritik durumdadır. Salim hesab edir ki, bacısını müalicə edən hindli həkimləri indi ancaq özünü reklam və mətbuatdakı hay-küy narahət edir: "Bacımı ona görə əməliyyat etdilər ki, bütün insanlara onun çəkisinin bir hissəsini itirdiyini göstərsinlər".

Kök qadının müalicəsini öz üzərinə götürən cərrah Muffazal Lakdava ittihamları rədd edib. O, iddia edir ki, trombozlar olmayıb. Emanın çəkisi isə həkimlərin müdaxiləsinə qədər 500 kilo idi, amma müdaxilədən sonra kifayət qədər azaldı və hazırda 171 kilodur. Aprelin əvvəlində həkimlər iddia ediblər ki, qadın iki aya 250 kilo atıb. Lakdava həmin vaxt deyirdi ki, qadının çəkisinin azalması ilə onun səhhəti də xeyli yaxşılaşıb. Belə ki, ürəyi daha yaxşı işləyir, böyrəyi daha da funksionaldır. Xəstəxana qadının əlil arabasındakı fotolarını 18 apreldə yaymışdı.

Fevral ayında Eman Ahmedi piylənmədən müalicə üçün hind xəstəxanasına aparılıb. Martın əvvəlində onu əməliyyat ediblər. Hindistana gedənə qədər 36 yaşlı misirli qadın son 20 ildə artıq çəkisinə görə öz evini tərk etmədi.

İnək vertolyotu yandırdı

Avstraliyanın Kvinslend ştatında vertolyot inəklə çarpışması nəticəsində dağılıb. Bu barədə Lenta.ru "Brisbane Times" a istinadən xəbər yayıb. Vertolyotu olduqca aşağıdan sürən pilot bu zaman inəyin buynuzlarına ilişib. Bir neçə dəfə bu maneədən qurtulmaq üçün cəhd göstərsə də, buna nail olmayıb və nəticədə idarəetməni itirib. Daha sonra isə təyyarə qəfil eniş gərçəkləşdirib və yandı. Hadisə yerinə gələn yanğınsöndürənlər vertolyotu söndürməyə çalışsalar da, onlar gələndə qədər yanğın əsas izləri aradan qaldırılmışdı və vertolyot sıradan çıxmışdı. İkincəlik yüngül vertolyotlar Avstraliyada sürüləri qovmaq üçündür. Yerə yaxın məsafədən uçan vertolyotlar bir-birindən aralı düşən sürü üzvlərini toparlamaq məqsədi güdür. Hər il ölkədə onlarla "uçan çobanlar" məhv olur.

QOÇ - Sevin-dirici xəbərlər yolunuzu gözləyir. Gün ərzində ovqatınız tamamilə yüksək olacaq. Hətta nahardan sonra yeni təkliflər alma ehtimalınız da var. Daxili orqanlarınıza isə fikir verin.

BUĞA - Ulduzların düzümü yeni təkliflər alacağınızı bəyan etsə də, tələsməməyi məsləhət görür. Çünki təmkindən doğmayan qərarlarınız uğursuz ola bilər. Uzaq dəvətləri təxirə salın.

ƏKİZLƏR - Göy qübbəsi insanlara qarşı soyuqqanlı olmağınızdan şikayətlənir. Bacardığınız qədər təmkinli olun. Əsəblərinizi qoruyun ki, ürəyinizdəki çoxsaylı arzularınız reallaşsın.

XƏRÇƏNG - Səfərə çıxmaq üçün uğurlu gündür. Bütüncü imkan verdiyi təqdirdə bu şansı əldən verməyin. Bu təqvimdə darıxdığınız adamlarla rastlaşacaqsınız. Şəxsi işlərinizdə dönüş də mümkündür.

ŞİR - Ümumi məziyyətlərinə görə gərgin təqvimdir. Lakin iradənin hesabına bu xoşbəxtlikləri dəf edə bilərsiniz. Xüsusən də nahardan sonra əsəblərinizi dəmir çərçivəyə salmalısınız.

QIZ - Bu gözəl gündə öhdəliklərinizi başa çatdırmağa tələsin. Çünki axşama yaxın səfərə çıxmaq və ya qonaq getmək üçün şansınız var. Təzə xəbərlər də mümkündür. Mübahisələrdən yayın.

TƏRƏZİ - Son vaxtlar riskli hərəkətlərə tez-tez yol verirsiniz. Hər halda, ehtiyatlı olun. Zamanla ayaqlaşmağa çalışın. Günün ikinci yarısında maraqlı insanlarla rastlaşacağınızı gözlənilir.

ƏQRƏB - Bürcünüzün ixtiyarında olan bu təqvim uğurlu keçəcək. Odur ki, boş vaxt itirməyin. Nahar ərəfəsində perspektivli sövdələşmələrdə iştirakınız gözlənilir. Uzaq yola çıxmayın.

OXATAN - Tez-tez ünsiyyətdə olduğunuz insanlarla xirdə mübahisələriniz mümkündür. Lakin Göy qübbəsi belə cəfəngiyyətə vaxt sərf etməyinizi məsləhət görmür. Kənar müdaxilələrə aludə olmayın.

OĞLAQ - Çətin məqamlarınız ötməkdədir. Bunu sürətləndirmək üçün etibar etdiyiniz hər kəsdən məsləhət almağa tələsin. Ulduzlar maddi durumunuzu dirçəltməyə çalışacaq. Axşama doğru müqəddəs məkanlara gedin.

SUTÖKƏN - Günün birinci yarısı hər cür sövdələşmə və müzakirələr üçün passiv vaxtdır. Odur ki, adi işlərlə məşğul olub səhətinizə fikir verməlisiniz. Saat 15-dən sonra isə müəyyən uğurlar mümkündür.

BALIQLAR - Kimdənsə nəse gözləmək indiki ağır vaxtda xəyaldan başqa bir şey deyil. Tənbəlliyni daşın atın. Artıq aktivləşmə məqamıdır. Saat 16-dan 19-a qədər bütün potensialınızı işə salın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Pişik itdi, 6 il sonra tapıldı

Böyük Britaniyada Hloi ləqəbli pişik 6 illik ayrılıqdan sonra sahibsinə qovuşub. 2010-cu ildə veterinara aparılan zaman sahibsinin qucağından qaçan pişiyi tapmaq asan məsələ olmayıb. Belə ki, sahibəsi ilk vaxtlar onu maşın vurduğunu düşünüb və axtarmaqdan vaz keçib. Amma bu illər ərzində Hloiyə yaşlı bir qadın baxıb. Amma yeni sahibəsi yaşlandı, pişiyə baxa bilməyəcək duruma çatanda yaxınlıqda pişiyi heyvan sığınacağına qoyublar. Pişiyin mikroçipində gerçək sahibsinin ad-soyadı qeyd olunduğu üçün onların qovuşması çətin məsələ olmayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.